

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

IV НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ

«НАЦІОНАЛЬНА УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ
ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

14 травня 2025 р.

ЗМІСТ

Іващук Максим Володимирович	5
<i>Формування національної ідентичності українців у контексті діяльності верховної ради вііі скликання</i>	
Концаренко Андрій Геннадійович	7
<i>Вплив Революції Гідності на національну ідентичність українців</i>	
Громова Віолетта Геннадіївна	9
<i>Формування та становлення національної ідентичності українців</i>	
Вансаровська Катерина Тимурівна	10
<i>Національна ідентичність і релігія</i>	
Косаренко Анна Геннадіївна	11
<i>Вплив Революції Гідності на національну ідентичність українців</i>	
Беспалова Ірина Олександрівна	13
<i>Мова як компонент національної ідентичності</i>	
Гузь Олексій Михайлович	14
<i>Мова як серце нації: свідомість, ідентичність і сила слова</i>	
Сліпко Діана Юріївна	17
<i>Мова як компонент національної ідентичності</i>	
Сліпко Діана Юріївна	18
<i>Вплив Революції Гідності на національну ідентичність українців</i>	
Стрілецька Валентина Любомирівна	19
<i>Національна ідентичність і релігія</i>	
Петренко Дмитро Сергійович	22
<i>Національна ідентичність і релігія</i>	
Миколаєнко Вероніка	23
<i>Мова як компонент національної ідентичності</i>	
Гавриленко Ілля Володимирович	25
<i>Національна ідентичність і релігія</i>	

Остапенко Софія Юріївна	26
<i>Національна ідентичність і релігія</i>	
Пальок Софія Василівна	29
<i>Національна ідентичність і релігія</i>	
Попова Дар'я Сергіївна	31
<i>Формування та становлення національної ідентичності .</i>	
Белицький Ілля Леонідович	33
<i>Мова як компонент національної ідентичності</i>	
Братченко Сергій Володимирович	35
<i>Вплив Революції Гідності на національну ідентичність українців</i>	
Корж Олександр Григорович	37
<i>Вплив Революції Гідності на національну ідентичність українців</i>	
Гордійчук Денис Станіславович	39
<i>Мова як компонент національної ідентичності</i>	
Наконечна Анастасія Юріївна	41
<i>Мова як компонент національної ідентичності</i>	
Рура Анастасія Сергіївна	42
<i>Сучасні виклики українській національній ідентичності через призму інформаційних технологій</i>	
Гмирко Віталій Сергійович	44
<i>Національна українська ідентичність очима молодих науковців</i>	
Скопич Аліна Олександрівна	45.
<i>Національна ідентичність і релігія</i>	
Стадніченко Дар'я Вікторівна	47
<i>Для чого людині ідентичність</i>	
Сейткамалов Микола Олександрович	48
<i>Ідентичність як внутрішнє "я"?</i>	
Поповська Поліна Дмитрівна	49
<i>Мова та національна ідентичність</i>	

Цурка Ігор Олександрович.....	51
<i>Ідентичність людини як внутрішнє я</i>	
Давидюк Софія Олексіївна.....	53
<i>Роль світогляду для ідентичності людини</i>	
Волинець Анна Олександрівна.....	54
<i>Як мої дідуся та бабусі перейшли на російську мову і чому</i>	
Пашковська Тереза Валеріївна.....	55
<i>Світогляд та ідентичність як базові налаштування людини</i>	
Нестеренко Анастасія Олександрівна.....	56
<i>Внутрішнє я людської ідентичності</i>	
Кравченко Мілана Сергіївна	57
<i>Національна ідентичність як складова внутрішнього я людини</i>	
Портна Вікторія Анатоліївна	59
<i>Релігійність як частина людської ідентичності</i>	

Іващук Максим Володимирович,
*аспірант кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук,
Національний
університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ VIII СКЛИКАННЯ

Національна ідентичність є фундаментальною складовою державності, оскільки визначає самоусвідомлення народу як окремої політичної та культурної спільноти. Події Революції Гідності, анексія Криму та військові дії на Сході України стали каталізаторами глибоких змін у суспільстві. Верховна Рада VIII скликання, обрана у 2014 році, діяла в умовах гострої кризи, але водночас отримала унікальну можливість впливати на стратегічні вектори формування української національної ідентичності через прийняття ряду важливих законів, політичних рішень та символічних кроків, які сприяли процесу державотворення, деколонізації й українізації.

Однією з ключових ініціатив цього періоду стало прийняття Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [1]. Закон визначив українську мову як обов'язкову в публічному просторі - в освіті, медіа, державних установах. Це стало важливим кроком у зміцненні мовної єдності нації, оскільки закон остаточно закріпив статус української мови як основи національної єдності та державного управління. Його прийняття мало символічне та практичне значення, адже мова стала інструментом інтеграції громадян у єдиний культурний простір.

У 2015 році Верховна Рада ухвалила «декомунізаційний пакет» законів, зокрема Закон «Про засудження комуністичного та нацистського тоталітарних режимів» [2]. Даний закон заборонив символіку радянського тоталітарного режиму та передбачав перейменування вулиць, міст, демонтаж пам'ятників радянським діячам. Це сприяло очищенню публічного простору від наративів, що формували проросійську або антиукраїнську ідентичність, а також стало частиною політики національної пам'яті, спрямованої на подолання імперських наративів та формування української історичної свідомості.

Ухвалення законів, спрямованих на підтримку українського кінематографу, книговидання, національного продукту в ЗМІ сприяло

формуванню потужного культурного поля, в якому національна ідентичність отримала природний розвиток. Парламент запровадив пільги та субсидії для виробництва україномовного контенту, що сприяло зростанню культурного продукту, орієнтованого на українську ідентичність. Закон «Про квоти на радіо та телебаченні» зобов'язав ЗМІ транслювати певну частку українськомовного контенту, що стало важливим кроком у посиленні культурної присутності українців у публічному просторі.

Проголошення європейського курсу України та закріплення його у законодавстві (зокрема зміни до Конституції в 2019 році) визначили стратегічний вектор розвитку держави. Євроінтеграція виступила не лише політичним, а й ідентифікаційним вибором, що чітко розмежовував Україну від пострадянського простору і зокрема росії. Такий вибір був підтриманий суспільством, і парламент став важливим інструментом його легітимації.

Парламентарі послідовно просували символічну політику, зокрема створенням державних свят і вшанування пам'яті українських захисників, що сприяло формуванню спільного історичного наративу та національної гордості. А закріплення курсу на Євроінтеграцію створювало ідентичність українця як європейця, вільного, демократичного громадянина, відмінного від російської імперської моделі.

Верховна Рада VIII скликання відіграв суттєву роль у формуванні та закріпленні національної ідентичності українців. Через законодавчу діяльність у сферах мови, культури, історичної пам'яті та геополітичного самовизначення парламент створив нормативну базу для розвитку української нації як окремої політичної, культурної і ціннісної спільноти. У складних умовах війни та гібридної агресії, діяльність Парламенту став важливою віхою на шляху до національної консолідації.

Література

1. Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної : прийнятий 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
2. Закон України Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : прийнятий 9 квітня 2015 р. № 317-VIII // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text>

Концаренко Андрій Геннадійович
Студент 3 курсу, групи АІ-2201

ВПЛИВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ НА НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ

Революція Гідності 2013–2014 років стала поворотним моментом в новітній історії України. Ця подія не лише змінила політичний ландшафт держави, але й суттєво вплинула на формування та консолідацію національної ідентичності українців. У цій доповіді розглянуто ключові аспекти впливу Революції Гідності на самоусвідомлення українців як нації, а також окреслено культурні, соціальні та мовні наслідки цієї події.

По-перше, Революція Гідності сприяла посиленню громадянської свідомості. Мільйони українців, вийшовши на Майдан Незалежності, висловили своє прагнення до справедливості, гідності та європейських цінностей. Це об'єднало представників різних регіонів, вікових груп та соціальних верств. Люди відчували, що вони є частиною спільноти, яка здатна впливати на майбутнє країни. Це стало основою для формування модерної політичної нації, в якій громадянська належність є не менш важливою, ніж етнічне походження.

По-друге, після подій Майдану відбулася активізація процесів деколонізації свідомості. Українці почали більше цікавитися власною історією, мовою та культурою. Відбулася переоцінка історичного наративу – від радянських інтерпретацій до українських. Зросла популярність української мови, особливо серед молоді та в регіонах, які раніше мали сильний вплив російської культури. Це сприяло зміцненню мовної ідентичності як складової національної. Посилився також інтерес до української літератури, народної творчості, національних традицій і свят.

Третім важливим аспектом є зміцнення символічної єдності нації. Герої Небесної Сотні стали національними символами жертвності та боротьби за свободу. Пам'ять про них об'єднує українців незалежно від місця проживання. Також важливу роль відіграли нові культурні феномени – пісні Майдану, вуличне мистецтво, документальні фільми, що формували нові культурні коди та укріплювали національну солідарність.

Крім того, значну роль у зміцненні національної ідентичності відіграли волонтерський рух та діяльність добровольчих батальйонів. Тисячі українців

добровільно підтримували армію, допомагали постраждалим, брали участь у реабілітаційних та просвітницьких програмах. Це сприяло утвердженню нових форм соціальної солідарності та відповідальності перед суспільством. Самоорганізація стала важливим інструментом побудови сильної громадянської спільноти.

У контексті зовнішньої агресії з боку Російської Федерації після Революції Гідності, починаючи з анексії Криму та війни на Донбасі, національна ідентичність українців зміцнилася ще більше. Загроза незалежності спровокувала мобілізацію суспільства та переосмислення цінностей державності. Патріотизм перестав бути лише святковим поняттям і перетворився на щоденну практику опору. Важливою складовою цього процесу стало формування нової національної пам'яті, де центральне місце займають події Майдану, війни на Сході, героїчні вчинки військових та цивільних.

Осмислення ролі Революції Гідності в історії України стало важливим науковим і освітнім завданням. У навчальних програмах з'явилися нові курси, присвячені подіям Майдану, героїці українського народу та питанням ідентичності. Молодь активно долучається до дослідження цих тем, що є ознакою глибокого інтересу до власної історії та культури. Формується нове покоління українців, для яких національна ідентичність є природною частиною особистісного самовираження.

Таким чином, Революція Гідності стала не лише політичним, але й глибоко ідентифікаційним процесом для українського суспільства. Вона сприяла консолідації нації, посиленню громадянської відповідальності, популяризації української культури та мови. Саме завдяки цим процесам українська національна ідентичність набула нових рис і стала міцнішою у протистоянні зовнішнім викликам. Події Майдану продовжують впливати на суспільну свідомість і надалі формують бачення майбутнього України як демократичної, європейської держави з сильною національною ідентичністю.

Список використаних джерел:

1. Грицак Я. Історія України. – К.: Критика, 2020.
2. Ярошенко О. Ідентичність українців після Майдану. – Український тиждень, 2016.
3. Олексюк М. Національна ідентичність в умовах трансформації суспільства. – Львів: ЛНУ, 2018.
4. Збірник наукових праць "Майдан і нація". – Київ: Інститут національної пам'яті, 2017.
5. Кіпіані В. Справа Василя Стуса. – Харків: Віват, 2019.

6. Результати соціологічного дослідження "Ідентичність українців після Майдану", Центр Разумкова, 2015.

*Громова Віолетта Геннадіївна,
Студентка I курсу
економічного факультету
Національний університет біоресурсів
І природокористування України
м. Київ*

ФОРМУВАННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ

Національна ідентичність — це усвідомлення спільної історії, мови, культури та цінностей, що об'єднують людей у межах певної нації.

Досвід опору радянському режиму заклав фундамент сучасної української ідентичності.

Українська національна ідентичність контролювалась комуністичною владою.

Голодомор 1932–1933 років був не випадковою трагедією — це був спланований удар по українському селянству, яке залишалося носієм мови, традицій і культури.

Радянська влада використовувала русифікацію, витісняючи українську мову, зробивши російську більш престижною мовою.

Розстріляне відродження позбавило Україну літературної та наукової еліти, втративши талановитих творців.

Відбувалось переписування історії, викривлення фактів справжньої історії, пропаганда та створення міфу про "братські народи".

Наслідки асиміляції українців, яка витісняла українську мову відчутні й сьогодні.

Велику роль у вихованні національної ідентичності відігравала діяльність

"Просвіти", літературу українських письменників, та національний рух.

Український фольклор зберіг нашу ідентичність, передаючи через віки мову, історію та дух свободи, коли офіційні джерела їх знищували

Важливу роль у становленні національної ідентичності відіграють державні символи – прапор, гімн, герб та національні герої, які об'єднують людей навколо спільних цінностей.

Національна ідентичність формується через спільну мову, звичаї та традиції.

Боротьба за незалежність та революції допомагають усвідомити важливість національної ідентичності та згуртувати людей.

Особливо після подій 2014 року українці усвідомили себе як окремий народ

події Революції Гідності допомогли переосмислити ідентичність, і обрати європейські цінності замість радянських.

Вансаровська Катерина Тимурівна

студентка 3 курсу, групи МВ-220016

гуманітарно-педагогічного факультету

Науковий керівник:

Савицька Інна Миколаївна

к. ф. н., доц. каф. філософії

та міжнародної комунікації

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РЕЛІГІЯ

Національна ідентичність і релігія це поняття, які нерозривно пов'язані між собою. Ідентичність нації формується на основі спільної історії, мови, звичаїв, культури. Тоді релігія виступає як основа або каталізатор цього процесу та іноді може мати навіть чи не вирішальну роль.

Через релігію покоління переймає свята, ритуали, культурні коди, що зміцнює відчуття спільності й незалежності. У багатьох країнах саме релігійні традиції стали тією основою, на якій тримається національна єдність і самосвідомість.

Особливо помітно це і на прикладі України. Християнство, прийняте Володимиром Великим у 988 році, стало не лише релігією, а й важливим елементом державотворення, адже воно об'єднало різні слов'янські меншини, посприяло розвитку писемності, освіти та культури. Згодом же православ'я стало одним із символів української ідентичності, особливо у протистоянні зовнішнім впливам – католицизмом під час польської експансії та атеїзмом радянської доби.

Окрім цього, релігія може відігравати вадливу роль для захисту та збереження національної самосвідомості у важкі часи. Вона здатна

мобілізувати людей навколо ідеї захисту своєї культури та мови. Церкви проводили богослужіння і у часи радянських репресій. Більше того, вони виступали як центри збереження української мови, народних традицій та історичної пам'яті. Це особливо стосується Української греко-католицької церкви на Західній Україні, яка діяла навіть у підпіллі, оберігаючи культурну спадщину нашого народу.

Водночас, варто зазначити, що релігія може бути також і роз'єднуючим чинником. Наприклад, у багатоконфесійних державах зі слабкою національною ідентичністю релігійні суперечності можуть призводити до серйозних конфліктів. В Україні можна побачити те, як питання церковної незалежності – наприклад, створення Православної церкви України у 2018 році – стало важливим етапом в утвердженні національної самостійності.

Взагалі, не лише в Україні релігія має вагомe значення у формуванні національної єдності та ідентифікації. Наприклад, у Польщі католицизм тісно переплітається із польською ідентичністю, а в Ізраїлі іудаїзм – основа не лише віри, а й культурної, мовної та політичної єдності нації. У таких випадках релігія виступає джерелом моральних цінностей, які пронизують суспільне життя і впливають на колективну свідомість.

Тобто релігія – це не лише духовна практика, а й культурна ідентифікація народу. Вона має глибокий вплив на формування національної пам'яті, моральності і загального бачення історії. А у поєднанні з мовою, культурою та історією релігія стає однією з головних опор національної ідентичності, особливо у часи викликів та загроз.

Косаренко Анна Геннадіївна,
Студентка I курсу, групи 6
Факультету аграрного менеджменту
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ

ВПЛИВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ НА НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ

Револуція Гідності, що відбулася в Україні в період із листопада 2013 року по лютий 2014 року, стала визначальним моментом новітньої історії держави. Її значення виходить далеко за межі політичних змін, оскільки ці події стали каталізатором глибоких трансформацій у сфері національної

ідентичності. Формування та переосмислення національної ідентичності в Україні завжди було складним процесом через історичні виклики, що включали тривалу відсутність державності, імперський та радянський впливи, а також регіональні відмінності. Революція Гідності актуалізувала питання самосвідомості українців, зміцнила національну єдність і підкреслила важливість спільних цінностей.

Однією з найважливіших рис Революції Гідності стало об'єднання українців із різних регіонів та соціальних груп навколо ідеї захисту гідності, прав і свобод. Майдан став символом єдності, де поряд стояли мешканці заходу, сходу, півночі й півдня України. Цей досвід спільної боротьби змінив ставлення до власної національної належності. Державні символи — прапор, герб і гімн — набули нового значення: вони перетворилися з формальних атрибутів на живі знаки ідентичності й боротьби за свободу.

Після Революції Гідності спостерігається чітка тенденція до посилення ролі української мови в публічному житті. Багато людей, навіть тих, хто раніше віддавав перевагу російській мові, стали активніше використовувати українську в повсякденному спілкуванні, що стало частиною усвідомленого патріотизму. Також значно зріс інтерес до української культури: історії, традицій, літератури й мистецтва. Перегляд історичних подій і постатей відбувався через призму нового національного підйому, формуючи оновлене уявлення про героїв і важливі віхи минулого.

Однією з ключових вимог Майдану було прагнення до євроінтеграції. Європейські цінності — права людини, свобода, гідність — стали не лише політичними гаслами, а й важливим елементом національної ідентичності. Українці чітко заявили про своє прагнення бути частиною європейської спільноти, що зміцнило відчуття власної ідентичності як європейської нації. Цей вибір також позначився на міжнародному іміджі України: країна стала асоціюватися з боротьбою за демократичні принципи.

Після Революції Гідності український патріотизм набув нового, більш активного і відповідального змісту. Патріотизм почав проявлятися не лише в словах, а й у готовності громадян захищати державу, брати участь у волонтерському русі, підтримувати армію та громадські ініціативи. Це стало особливо помітним у контексті війни на сході України та анексії Криму. Проте водночас виникли й нові виклики: зберігається регіональна різноманітність, внутрішні політичні протистояння, інформаційна війна. Усе це вимагає подальшої роботи над зміцненням єдності та розвитку ідентичності.

Молодь стала рушієм змін під час Майдану і після нього. Студенти та молоді активісти не лише брали участь у протестах, а й після них

продовжили будувати нове громадянське суспільство. Це покоління формує модерну українську ідентичність, яка ґрунтується на свободі, відкритості до світу, толерантності та активній громадянській позиції.

Революція Гідності стала історичним рубежем, що вплинув не лише на політичний курс країни, а й на глибинні процеси формування національної ідентичності. Вона показала, що українці здатні об'єднуватися заради спільних цінностей і готові відстоювати свою незалежність та свободу. Попереду ще багато викликів, проте досвід Революції Гідності став потужним фундаментом для подальшого розвитку української нації.

Список використаної літератури:

1. Андрухович Ю. *Тут похований пес: есеї та статті*. — Київ: Критика, 2015.
2. Грабовський С. *Українська національна ідентичність: виклики та перспективи*. — Київ: Наукова думка, 2016.
3. Касьянов Г. *Історія України: нове бачення*. — Київ: Либідь, 2018.
4. Кіпіані В. *Майдан. Свідчення. Літопис подій*. — Харків: Фоліо, 2014.
5. Небоженко В. *Революція Гідності: політологічний аналіз*. — Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, 2015.
6. Сухомлин О. *Європейський вибір України: соціокультурний аспект*. — Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2017.
7. Таран С. *Національна ідентичність в умовах глобалізації: український вимір*. — Київ: Парламентське видавництво, 2019.
8. Юрчишин В. *Мова і нація: Україна після Майдану*. — Київ: Основи, 2016.

Беспалова Ірина Олександрівна,
студентка 2 курсу, групи ПС-230026
гуманітарно-педагогічного факультету
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ.

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова є не лише засобом спілкування, а й носієм історичної пам'яті,

традицій, культури та світогляду нації. Через мову формуються уявлення про спільну спадщину, колективну ідентичність та межі нації. Упродовж століть українська мова зазнавала утисків і заборон, що ще більше посилювало її символічне значення в боротьбі за самобутність.

Повернення до мови – це не лише культурне явище, а й акт самоідентифікації, позиції та гідності. Посилення переходу на українську мову як прояв солідарності, опору та патріотизму. Зростання усвідомленого мовного вибору серед молоді як свідчення зміни поколіннєвих підходів до ідентичності. У багатьох українців існує розрив між мовою повсякденного вжитку та мовою національної ідентифікації.

Питання не у виключенні іншомовних громадян, а у формуванні позитивного мовного простору, де українська має провідну роль. Школа, ЗМІ, література та нові медіа – рушії мовної соціалізації та формування національної ідентичності з дитинства. Підтримка мовного середовища – це не тільки культурна, а й стратегічна потреба держави.

У діаспорних громадах українська мова виступає як головна нитка зв'язку з батьківщиною та засіб трансляції національної ідентичності наступним поколінням. Мова – це серце нації. Захист, розвиток і популяризація української мови є ключовими передумовами зміцнення національної ідентичності, особливо в умовах війни.

Гузь Олексій Михайлович,
*студент 1 курсу, 5 групи
економічного факультету*

Науковий керівник:
Чорноморденко Дмитро Іванович
*Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

МОВА ЯК СЕРЦЕ НАЦІЇ: СВІДОМІСТЬ, ІДЕНТИЧНІСТЬ І СИЛА СЛОВА

Мова – це більше, ніж набір слів і граматичних правил. Вона є кровоносною системою нації, в якій циркулює її історія, культура, світогляд і колективна пам'ять. Через неї народ розповідає світові, хто він є. Мовна свідомість і мовне висловлювання, а також процеси їх формування – це

важливі об'єкти дослідження у сфері психолінгвістики. Один із найглибших та найпрактичніших підходів до розуміння мови як інструменту впливу належить Р. Ділтсу. Спираючись на напрацювання провідних учених-психолінгвістів – Н. Хомського, Д. Гріндера, М. Еріксона, Дж. Лаборде – він систематизував їхній досвід і створив власну концепцію нейролінгвістичного програмування. Її суть полягає у вивченні того, як за допомогою свідомого і майстерного використання мовних засобів можна впливати на поведінку, думки та переконання інших. Мова в цьому контексті постає як потужний інструмент моделювання нашого внутрішнього світу. Саме вона визначає, як ми сприймаємо реальність, інтерпретуємо події й обираємо форми реагування. Виходячи з цього, мова стає тим вічним джерелом черпання натхнення, нових знань та постійного розвитку й удосконалення світогляду [2].

У чому ж полягає цей тісний зв'язок між національною ідентичністю та мовою народу? Перша за все, варто зазначити, що національна ідентичність – це відчуття спільності, зв'язку з культурою, традиціями, цінностями й історією свого народу. І в цьому складному механізмі саме лінгвістичний аспект виконує роль цементу – він об'єднує різні покоління, регіони та соціальні групи в одне ціле. Дає змогу поринути у різні моменти, що вже сталися, порефлексувати та отримати інсайт. Коли дитина вперше чує колискову, сказану рідною мовою, вона не лише вчиться спілкуватися – вона приєднується до великої мовно-культурної спадщини свого народу, без свідомо отримуючи всю його велич та могутність.

Мова – це носій пам'яті. У ній живуть легенди, пісні, прислів'я, назви місць, звичаї. Це не абстрактні знання – це досвід поколінь, зашифрований у словах. Саме тому наразі лінгвістика окреслюється відповідно до того, що пізнання й вивчення мови починається саме від її носія. Спираючись на слова О. Потребні, можна сказати, що знання усіх людей про світ мають розбіжності, які можна охарактеризувати змістом й власним бажанням, яким вони забарвлюють свої слова. Жодним словом однієї мови неможливо точно замінити слово іншої, рівень та якість інформації, що повідомляється ними, широко різняться між собою. Один і той самий об'єкт звучить по унікальному кожною мовою. А оскільки нею передаються і звуки, що мають різну частоту й вібрацію, то сприйняття слова буде кардинально різнитися. Поняття «мовна свідомість», на відміну від інших слів і від інших видів суспільної свідомості, підкреслює і ту найважливішу обставину, що воно є змістовим утворенням, відображенням не лише речей самих по собі, а таких суспільних уявлень про речі, які обов'язкові при будь-якому повідомленні цією мовою.

У найтяжчі періоди історії, коли українську націю намагалися знищити або асимілювати, саме мова залишалася останнім bastionом національної ідентичності. Попри заборони, русифікацію та репресії, українська мова вижила – в піснях, традиціях, побутовому мовленні, ставши не лише засобом спілкування, а глибоким проявом душі народу. Саме вона трактує свідомість, яка відображає національний характер і ментальність. Через мову народ пізнає себе, свою унікальність і гідність [1].

У сучасному світі, де глобалізація стирає кордони, виклик зберегти національну ідентичність стає ще гострішим. Англійська мова, цифрова культура, масова медіаформатизація сприяють уніфікації, але водночас – витісненню менш вживаних мов. І якщо народ добровільно відмовляється від своєї мови, сприймаючи її як «непрактичну», – це вже не просто лінгвістичне явище, це втрата культурного обличчя.

Мова формує не лише зовнішню ідентичність – вона впливає і на мислення. Дослідники довели, що люди, які думають різними мовами, по-різному сприймають світ. У рідній мові ми відчуваємо себе впевнено, емоційно глибше, мислимо образами, що вкорінені у нашому дитинстві, у нашому культурному просторі. Відмова від рідної мови – це втрата частини себе й в подальшому регрес цілої етнічної групи. Не можна не згадати слова геніальної української письменниці Л. Костенко, які ніколи не втратять свою актуальність: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову».

Отже, мова – це не просто засіб комунікації, це серцевина національної ідентичності, коріння, що живить дух народу. Вона єднає нас із минулим і веде в майбутнє. І наше завдання – берегти її, вивчати, вживати, пишатися нею, адже мова – це не щось статичне. Вона постійно прагне розвитку, удосконалення та плекання. Бо, як казав Віллем Фредерік Германс: «Мова – це дім буття». І допоки ми живемо в цьому домі – ми є нацією.

Список використаних джерел

1. Кіндратець О. М., Сергієнко Т.І. Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. Історія. Політологія*. 2023. Вип. 35-36. С. 78-89.
2. Сковронська І. Сучасні виклики та чинники збереження національної ідентичності українців. *Сучасна прикладна лінгвістика: Збірник наукових праць*. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2023. Ч. II. С. 167 – 174.

Сліпко Діана Юріївна
*студентка 1 курсу, 5 групи (АіОПЗБ),
економічного факультету
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова – це не просто засіб комунікації, це розмежування в культурному просторі різних етнічних груп. Українська мова – це живий свідок супротиву культурного гноблення та масових репресій. Кожне слово нашої мови несе за собою приховану історію народу.

Мова зберігає в собі культуру та символіку окремого народу. У роки радянщини українська мова була способом протистояння русифікації, способом відстоювання власного права та гідності. Українська мова була заборонена понад 100 разів, та незважаючи на це збереглася та продовжує розвиватися. В мові вкорінене світосприйняття попередніх поколінь. Мова фіксує важливі для історії народу імена та події. Справжня нація – це нація, яка говорить своєю мовою. Кожен українець, який проживає в Україні, має моральний обов'язок володіти українською мовою, хоча б розуміти її. Один з найбільших здобутків незалежності – це відродження мови.

Мова – це спосіб буття, засіб спілкування, передавання та отримання інформації. Сьогодні українська мова для українців набуває більшого значення гідності та єдності. Українська мова має багато архаїчних форм. Нові слова в мові, які поширюються в просторах соцмереж є новою формою мовної ідентичності.

Мовна єдність є важливою для оборони держави, вона є нашою зброєю проти ворога в інформаційному просторі. Через мову формується колективна ідентичність народу. Потрібно цінувати свою мову та поважати мову інших народів, окрім мови ворога. Сьогодні українська мова вважається не лише державною мовою, а й сучасним трендом. Українська мова є однією з наймилозвучніших мов світу. Мова для держави повинна бути не менш важливою за територію. Суржик є загрозою для збереження чистої української мови для наступних поколінь.

Сліпко Діана Юріївна
*студентка 1 курсу, 5 групи (АіОПЗБ),
економічного факультету
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ.*

ВПЛИВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ НА НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ

Революція Гідності стала сильним поштовхом до пробудження національної свідомості українців. Ці протестні виступи стали символом мужності та єдності українського народу.

Волонтерський рух що виник під час Революції Гідності зміцнив почуття єдності, українці почали допомагати один одному.

Революція Гідності підвищила почуття патріотизму серед українців.

Майдан став брендом України. У світі зросла повага до української нації, культури, мови, символіки.

Після Революції Гідності українське суспільство почало більш вимагати від влади чесності та відповідальності, що також є ознакою національної ідентичності.

Після Революції Гідності в українців значно зросла увага до власної історії.

Жертва Небесної сотні стала нагадуванням для українців про високу ціну їх свободи.

Революція Гідності змінила не лише владу, а й людей, мільйони українців зрозуміли, що вони є не підлеглими влади, а її джерелом.

Революція Гідності – це протест проти корупції та зневаги до громадян.

Боротьба за гідність стала боротьбою за незалежність усього українського народу.

Революція Гідності зміцнила почуття патріотизму, який став частиною повсякденного життя, а не тільки урочистостей.

Події Майдану розмежували суспільство на свій і не свій, російськомовні українці почали вивчати рідну мову.

Українці почали ідентифікувати себе як частину європейської цивілізації.

Втрати під час боротьби на Майдані стали болем для мільйонів українців.

Українська ідентичність стала активною та усвідомленою, люди почали діяти як українці, а не просто називатися ними.

Революція Гідності залишила відчуття частини великої історії та нескореного народу, що буде боротися за всіх братів і сестер.

Стрілецька Валентина Любомирівна

студентка 3 курсу, групи АІ-2201

механіко-технологічного факультету

Науковий керівник

Горбатюк Тарас Віталійович

Національний університет біоресурсів і

природокористування України.

м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РЕЛІГІЯ

Релігійні традиції мають глибокий вплив на культурну спадщину народу, адже вони визначають свята, обряди, моральні принципи та світоглядні орієнтири. Здавна релігія формувала мистецтво, архітектуру та літературу, які зберігали релігійні мотиви та символіку. Наприклад, храми та ікони не тільки мають сакральне значення, а й є культурними пам'ятками, які відображають естетику певного історичного періоду. Народні традиції та релігійні обряди, такі як святкування Великодня або Різдва, сприяють збереженню єдності суспільства та передають національні цінності з покоління в покоління.

Духовні цінності, сформовані релігією, є важливим чинником збереження національної самосвідомості. Вони впливають на моральні норми суспільства, ставлення до сім'ї, взаємодію між людьми та загальну культурну атмосферу. Наприклад, такі поняття, як чесність, повага до ближнього, милосердя та справедливість, часто закладені у релігійних доктринах і формують моральний кодекс нації. Крім того, релігія сприяє об'єднанню людей в часи історичних потрясінь та збереженню національної ідентичності навіть в умовах глобалізації.

Релігія та мова є важливими елементами культурного коду народу. У багатьох випадках релігія сприяла розвитку національної мови через богослужбові тексти, духовну літературу та народні пісні. Наприклад, переклади релігійних книг допомагали стандартизувати мову, а церковні проповіді поширювали її серед населення. У народній творчості релігійні

мотиви часто переплітаються з фольклором, утворюючи унікальний культурний пласт. Збереження національної мови в освітніх та релігійних установах допомагає не лише підтримувати традиції, а й формувати міцний зв'язок між поколіннями.

Релігійні інституції відіграють важливу роль у збереженні та передаванні історичної пам'яті поколінням. Вони документують значущі події через літописи, священні тексти та усні перекази. Церкви, мечеті та монастирі часто стають центрами культурної спадщини, де зберігаються архіви, старовинні рукописи та артефакти. Крім того, релігійні обряди та свята допомагають підтримувати зв'язок із минулим, нагадуючи людям про визначні історичні моменти та моральні цінності, що передаються поколіннями.

Релігія з давніх часів була важливим фактором у формуванні державних структур. Вона впливала на законодавство, моральні норми та політичну культуру. У деяких країнах релігія сприяла об'єднанню народу навколо спільних духовних та етичних принципів, що зміцнювало державність. Наприклад, державні символи та церемонії нерідко мають релігійне походження, підкреслюючи глибокий зв'язок між духовністю та політикою. У процесі боротьби за незалежність релігія також відіграла важливу роль, надихаючи народ на захист своєї ідентичності та території.

У часи війн, соціальних потрясінь чи економічних криз релігія часто стає джерелом підтримки та єднання для людей. Вона допомагає зберігати моральну стійкість, пропонуючи людям надію та шлях до духовного відродження. Релігійні лідери часто відіграють ключову роль у примиренні конфліктів, закликаючи до єдності та співчуття. Крім того, храми та релігійні громади нерідко стають центрами допомоги, де люди отримують підтримку та захист у складні часи. Саме релігія здатна мобілізувати суспільство, зміцнюючи дух народу та нагадуючи про спільні цінності.

Національно-релігійні свята відіграють важливу роль у формуванні культурної ідентичності народу. Вони є не просто традиційними датами у календарі, а потужним символом єдності, історичної пам'яті та духовного спадку. Святкування таких подій, як Великдень, Різдво чи релігійні фестивалі, сприяє збереженню національних звичаїв, зміцненню зв'язків між поколіннями та популяризації національної культури. Ці свята об'єднують людей у спільних обрядах, спонукаючи їх глибше усвідомлювати свою приналежність до певної історичної та культурної традиції.

Релігійні обряди містять у собі багату символіку, яка несе глибокий філософський та моральний зміст. Символи, такі як вогонь, вода, хрест, рушник чи хліб, використовуються у багатьох національних традиціях і

мають сакральне значення. Вони навчають цінності єдності, милосердя, справедливості та відповідальності перед суспільством. Громадянське виховання багато в чому базується на цих традиціях, адже вони сприяють усвідомленню ролі людини у суспільстві, її відповідальності перед державою та поваги до національних і духовних символів.

Релігійні ритуали відіграють важливу роль у збереженні та передачі національних традицій. У багатьох сім'ях святкові обряди передаються від покоління до покоління, стаючи невід'ємною частиною сімейної культури. Наприклад, традиція спільної молитви, благословення дітей або підготовка святкового столу зміцнює зв'язок між старшим і молодшим поколінням. Через такі ритуали діти засвоюють важливі моральні принципи та культурні особливості своєї нації. Збереження цих традицій забезпечує спадковість культурної ідентичності, що особливо важливо в умовах глобалізації.

Релігія протягом історії відігравала значну роль у формуванні правових норм держав. У багатьох країнах моральні та етичні принципи, закладені релігією, стали основою законодавства, впливаючи на сімейне, кримінальне та соціальне право. Наприклад, концепції справедливості, поваги до ближнього та відповідальності часто беруть коріння з релігійних доктрин. Деякі держави мають законодавчі положення, що базуються на релігійних нормах, особливо у сферах шлюбу, спадщини та соціальної політики. Однак в умовах сучасного секулярного суспільства роль релігії в законодавстві поступово зменшується, щоб забезпечити рівні права для представників різних вірувань.

Релігійні установи часто взаємодіють із освітніми та культурними організаціями, сприяючи збереженню історичної пам'яті, морального виховання та розвитку культурної спадщини. Університети та школи нерідко співпрацюють з духовними установами для дослідження релігійних традицій та впливу віри на суспільство. Це може включати лекції, культурні заходи, архівні дослідження або спільні гуманітарні проєкти. Крім того, музеї, бібліотеки та театри часто використовують релігійні сюжети для популяризації культурної спадщини, демонструючи взаємозв'язок між духовністю та мистецтвом.

Сучасні держави прагнуть зберігати баланс між секуляризацією та підтримкою релігійних традицій. Секуляризація гарантує рівність усіх громадян, незалежно від їхніх релігійних поглядів, створюючи правову систему без пріоритету для певної віри. Водночас національні традиції, пов'язані з релігією, продовжують відігравати значну роль у культурному та суспільному житті. Наприклад, релігійні свята залишаються важливими суспільними подіями, а духовні цінності впливають на виховання громадян.

Головне завдання держави—забезпечити, щоб релігійні погляди не суперечили демократичним принципам та правам людини.

Релігія відіграє важливу роль у формуванні національної ідентичності, адже вона впливає на культуру, моральні норми та історичну пам'ять народу. Релігійні традиції зберігають зв'язок між поколіннями, сприяють єднанню суспільства та впливають на законодавство й державотворчі процеси. Водночас сучасні держави намагаються знайти баланс між секуляризацією та підтримкою релігійних традицій, щоб забезпечити рівність усіх громадян.

Співпраця релігійних установ із освітніми та культурними закладами допомагає зберігати національну спадщину та передавати цінності наступним поколінням. Святкування національно-релігійних подій та символіка обрядів відіграють значну роль у формуванні громадянської свідомості та культурної єдності.

У глобалізованому світі важливо зберігати релігійні та національні традиції, адже вони є невід'ємною частиною самобутності народу. Від того, як суспільство інтегрує релігійні цінності у сучасні реалії, залежить не лише духовний розвиток, а й національна єдність.

Петренко Дмитро Сергійович
студент групи AI2201
механіко-технологічного факультету
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РЕЛІГІЇ

Національна ідентичність – це усвідомлення людиною своєї належності до певної нації, що ґрунтується на спільних історичних коренях, культурі, мові, традиціях і цінностях. Одним із ключових елементів, що впливає на формування цієї ідентичності, є релігія. Релігія не лише формує духовні переконання людей, а й часто стає підґрунтям морального та культурного коду нації. У багатьох народів саме релігійна традиція стала основою збереження самобутності, особливо в часи зовнішнього тиску чи загрози асиміляції.

Історично релігія відігравала важливу роль у процесі формування націй. Наприклад, християнство мало вирішальне значення для формування європейських національних культур, іслам – для арабських, тюркських і деяких азійських народів, а індуїзм – для Індії. У багатьох випадках релігія

стала духовним стрижнем, навколо якого об'єднувалася нація, особливо у періоди іноземного панування чи колоніалізму. Наприклад, для українського народу православ'я (а згодом греко-католицизм) стало не лише релігійною вірою, а й символом боротьби за самостійність, носієм мови, традицій та національного духу.

Релігія також впливає на систему цінностей народу – визначає погляди на добро і зло, соціальну справедливість, сімейні стосунки, виховання дітей, ставлення до праці та ближнього. Таким чином, вона сприяє не тільки формуванню особистості, але й укріпленню суспільної єдності, що є важливим чинником національної ідентичності.

Однак варто враховувати, що релігія може бути як об'єднувальним, так і роз'єднувальним чинником. У багатоконфесійних країнах релігійні відмінності можуть викликати міжетнічні або міжконфесійні конфлікти. Прикладом може слугувати Балканський регіон, де релігія стала одним із факторів етнічного протистояння. Водночас, у толерантному і плюралістичному суспільстві релігійна різноманітність може збагачувати національну ідентичність, роблячи її відкритішою й різноманітнішою.

Отже, релігія є важливим і глибоким чинником формування національної ідентичності. Вона впливає на історичну пам'ять, культурні традиції, соціальні норми та моральні орієнтири народу. У гармонійному поєднанні з іншими складовими ідентичності релігія може служити джерелом сили, єдності та духовного відродження нації. Водночас важливо дотримуватись принципів релігійної терпимості, щоб релігійне розмаїття не стало причиною розколу, а навпаки – джерелом культурного багатства та взаєморозуміння в межах нації.

Миколаєнко Вероніка
*студентка 1 курсу, 5 групи,
факультету аграрного менеджменту
Спеціальності 073 «Менеджмент»
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)*

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова — це не просто засіб спілкування. Вона є глибинним елементом, що формує національну ідентичність. Через мову народ зберігає свою історію, культуру, духовні цінності, менталітет і спосіб мислення. Вона є

одним із найважливіших чинників, що визначають приналежність людини до певної нації.

В історії України мова завжди мала особливу, навіть сакральну роль. Саме через мову українці зберегли свою ідентичність в умовах довготривалого поневолення різними імперіями. Протягом століть українську мову забороняли, витісняли з освіти, науки, адміністрації. Російська імперія та згодом радянська влада намагалися знищити українську мову як основу національного самовизначення.

Знаковими прикладами репресій стали **Валуєвський циркуляр (1863)** та **Емський указ (1876)**, які фактично забороняли використання української мови в публічному просторі. У радянські часи українізація 1920-х років була короткотривалим винятком, за яким послідувала жорстка русифікація, репресії проти українських митців, науковців та освітян.

Попри це, українська мова не зникла. Вона жила в народі, в піснях, у побуті. Її підтримували видатні діячі, як-от **Тарас Шевченко**, чия творчість стала символом національного пробудження. У ХХ столітті українська інтелігенція, зокрема діячі «Розстріляного відродження» (Микола Хвильовий, Лесь Курбас, Валер'ян Підмогильний та інші), продовжували боротьбу за мову, незважаючи на небезпеку для життя.

Після здобуття незалежності в 1991 році українська мова була офіційно закріплена як **державна мова України**. З того часу відбувається поступове її відродження. Особливо потужним імпульсом для утвердження української мови стали події останніх років: **Революція Гідності**, **війна на Донбасі**, а також **повномасштабне вторгнення росії у 2022 році**. У ці моменти українці усвідомили, що мова — це не лише культура, а й **зброя в боротьбі за свободу**, символ спротиву, знак належності до вільної, незалежної нації.

Сьогодні мова відіграє ключову роль у формуванні єдиного інформаційного простору, зміцненні державності, освіти й науки. Активно розвивається український кінематограф, телебачення, література, музика, що сприяє популяризації мови серед молоді та зміцнює культурну ідентичність.

Отже, мова — це не просто інструмент спілкування, а глибока сутність народу. Вона формує духовний стрижень нації, об'єднує людей навколо спільної історії та майбутнього. Збереження і розвиток української мови — це не лише культурне завдання, а й стратегічне питання національної безпеки та виживання нації.

Літературні джерела:

1. **Шевельов Ю.** «Українська мова в першій половині ХХ століття (1900–1941): Стан і статус» – Харків: Акта, 2006.

2. **Залізняк Л. Л.** «Національна ідентичність і мова: історико-культурні аспекти» // Український історичний журнал. – 2015. – № 4.
3. **Кульчицька О. В.** «Мова як чинник національної ідентичності: сучасні виклики» //
4. **Миронова С.** «Українська мова як символ національної єдності» // Дивослово. – 2020. – № 3.
5. **Тарас Шевченко.** «Кобзар».
6. **Грабович Г.** «До історії української ідентичності: між міфом і реальністю» – Київ: Критика, 2011.

Гавриленко Ілля Володимирович
студент 3 курсу, група АІ-2204СТ,
факультет філософії та релігієзнавства

Науковий керівник:

Петренко Ірина Володимирівна

к. філос. н., доц.

Національний університет «Києво-Могилянська академія», м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РЕЛІГІЯ

Релігія завжди відігравала важливу роль у формуванні національної ідентичності. Для України релігійний чинник був не лише духовною основою, а й інструментом збереження національної свідомості в умовах зовнішнього тиску та колоніального впливу. Історично українська ідентичність тісно перепліталася з православною традицією, а також з боротьбою за автокефалію та незалежність від іноземних релігійних центрів.

Особливо важливим для формування національної ідентичності став період незалежності України після 1991 року, коли з'явилася можливість вільного розвитку релігійних організацій. У цей час виникла потреба у створенні власної релігійної моделі, що відповідала б українському культурному контексту. Важливим кроком стало визнання Православної церкви України, яка постала як символ духовної незалежності та підтримки української державності.

Релігія в Україні стала не лише особистою справою громадян, а й елементом публічного дискурсу. Під час Революції Гідності представники різних конфесій виступили на підтримку народу, організовували молитовні намети, підтримували протестувальників. Це показало, що релігія може бути консолідуючим фактором для суспільства в часи випробувань.

З іншого боку, релігійна різноманітність в Україні створює умови для міжконфесійного діалогу та взаєморозуміння. У країні діють православні, греко-католицькі, римо-католицькі, протестантські громади, а також ісламські та юдейські релігійні організації. Такий релігійний плюралізм сприяє демократичному розвитку суспільства та формуванню ідентичності, що базується на взаємоповазі та толерантності.

У складних умовах війни, що почалася в 2014 році, роль релігії у формуванні національної ідентичності лише зросла. Духовна підтримка віруючих, надання гуманітарної допомоги, молитви за мир і перемогу стали невід'ємною частиною національного життя. Релігія в умовах війни допомагає людям зберігати надію, укріплювати моральні цінності та відчуття єдності нації.

Таким чином, національна ідентичність і релігія в Україні перебувають у тісному взаємозв'язку. Релігія не лише зберігає історичну пам'ять і культурну спадщину, але й активно впливає на сучасні процеси самоусвідомлення нації. У майбутньому роль релігії залишатиметься важливою у формуванні і підтримці української національної ідентичності, особливо в умовах боротьби за збереження суверенітету та духовної самобутності.

Список використаних джерел

1. Іванов І. І. "Релігія та національна ідентичність в Україні". Київ, 2020.
2. Костенко Л. В. "Українська духовність і сучасність". Львів, 2019.
3. Сидоренко М. Г. "Православ'я в українському націєтворенні". Харків, 2018.
4. Яковенко Н. М. "Релігійний чинник у постмайданній Україні". Київ, 2021.

Остапенко Софія Юріївна,

Студентка факультету аграрного менеджменту

Спеціальності 073 «Менеджмент»

Національний університет біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна)

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РЕЛІГІЯ

Національна ідентичність — це сукупність ознак, які об'єднують людей в єдину націю: спільна мова, культура, історична пам'ять, традиції,

символіка, а також духовні цінності. Одним із ключових елементів, що формує й укріплює національну ідентичність, є релігія. Вона глибоко пронизує історію, культуру та менталітет народу, впливаючи на всі аспекти життя: від індивідуальної свідомості до колективного світогляду. Роль релігії у формуванні ідентичності Релігія завжди була джерелом моральних орієнтирів та духовного об'єднання спільноти. Саме через релігію формується уявлення про добро і зло, справедливість, обов'язок перед ближнім і Батьківщиною. У традиційних суспільствах релігійна віра визначала спосіб життя, соціальні ролі, виховання дітей, святкування, ритуали — усе, що становить національну культуру. У світовій історії ми бачимо чимало прикладів, коли саме релігія ставала фундаментом для національного відродження. У Польщі католицька віра тривалий час була символом спротиву окупації. У Сербії православ'я відіграло ключову роль у збереженні національної ідентичності під османським пануванням. Аналогічно, в Україні релігія впродовж століть була потужним чинником збереження національного духу. Християнство як основа духовної традиції українців У 988 році відбулося Хрещення Русі за ініціативою князя Володимира Великого. Ця подія стала не лише релігійною реформою, а й цивілізаційним вибором: східнохристиянська традиція сформувала основу культурного та політичного розвитку українських земель. Церква сприяла поширенню писемності (Кирилиця), літератури, архітектури, іконопису, освіти. Вона стала осередком національної культури, моральності й державності. Протягом століть Київська митрополія була символом незалежності українського церковного життя. Після Берестейської унії 1596 року частина православної церкви в Україні увійшла в єдність з Римом, створивши Українську греко-католицьку церкву. Вона відіграла виняткову роль у збереженні української мови, традицій, освіти, особливо на Західній Україні. Релігія в умовах поневолення У часи національного поневолення — за Речі Посполитої, Російської імперії, Австро-Угорщини, а пізніше СРСР — релігія залишалася опорою української самосвідомості. Особливо це проявилось в XIX–XX століттях, коли церкви перетворилися на осередки духовного і культурного спротиву. Російська імперія використовувала православ'я як інструмент русифікації, намагаючись знищити самобутність українського духовенства. У відповідь на це українські релігійні діячі посилили національно-просвітницьку діяльність. У Західній Україні греко-католицька церква стала центром національного руху, підтримувала українське книговидання, виховувала нову інтелігенцію. У радянські часи релігія зазнала масових репресій: храми закривалися, духовенство знищувалося, атеїзм нав'язувався як державна ідеологія. Попри це, релігійна

віра жила у серцях мільйонів людей. У підпіллі продовжували служити священники, зберігалися ікони, молитви, церковні піснеспіви. Віра стала формою духовного спротиву тоталітаризму. Релігія в незалежній Україні Після проголошення незалежності України в 1991 році розпочалося активне релігійне відродження. Було відновлено діяльність багатьох церков, відкрито духовні семінарії, відновлено храми, повернуто майно релігійним громадам. Почалася інституціоналізація української церковної ідентичності. У 2018 році відбулася історична подія — Вселенський патріархат надав Томос про автокефалію Православній церкві України (ПЦУ). Це стало актом духовної незалежності від Москви і водночас утвердженням національного суверенітету. ПЦУ стала релігійною опорою для українців, особливо під час новітньої російсько-української війни. Сучасне значення релігії для української нації У ХХІ столітті релігія продовжує виконувати об'єднувальну функцію. Вона слугує джерелом моральної сили, підтримки в часи випробувань, надихає на жертовність і солідарність. Церкви активно підтримують Збройні сили України, займаються волонтерством, допомагають переселенцям і пораненим. У періоди кризи українці дедалі більше звертаються до духовних цінностей. Символами цієї духовної єдності стали молитви у бомбосховищах, служби під обстрілами, капелани на фронті. Віра перетворилася на духовну зброю українського народу, символ спротиву та незламності. Отже, релігія — це не лише віра в Бога, а глибокий пласт національного буття. Вона формує моральні орієнтири, зміцнює суспільну згуртованість, слугує опорою в історичних випробуваннях. Для України релігія є живим джерелом культури, пам'яті, мови й духовної сили. У нинішніх умовах боротьби за свободу та національне виживання, збереження релігійної спадщини та підтримка духовної єдності мають стратегічне значення. Зміцнюючи релігійну ідентичність — ми зміцнюємо українську державність, історичну тяглість та національну єдність.

Літературні джерела:

Горський С. «Релігія і нація: український контекст» // Українська культура. – 2017. – № 2.

Ярошенко С. «Християнство і формування української ідентичності» – Київ: Дух і літера, 2012.

Гудзій І. «Церква як носій національної традиції в Україні» // Український історичний журнал. – 2015. – № 5.

Блаженніший Любомир Гузар. «Бути людиною» – Львів: Свічадо, 2008.

Патріарх Філарет. «Духовна незалежність і національна єдність» – Київ: Видавництво ПЦУ, 2020.

Тарас Шевченко. «Кобзар» — релігійно-національні мотиви в українській поезії. Патріарх Святослав. «Духовні цінності в умовах війни». Інтерв'ю. — 2022.

Пальок Софія Василівна
*Студентка I курсу, 6 групи
Факультету аграрного менеджменту
Національний університет біоресурсів
І природокористування України*

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РЕЛІГІЯ

Національна ідентичність — це усвідомлення людиною своєї належності до певної нації. Вона включає знання мови, спільну історію, традиції, культуру та погляди на світ. Люди з подібною національною ідентичністю мають відчуття єдності та належать до спільноти, яка поділяє однакові цінності. Одним з важливих елементів, що формують цю ідентичність, є релігія. Упродовж століть релігія допомагала людям зберігати свої традиції, об'єднуватися в часи труднощів і передавати цінності з покоління в покоління.

У багатьох країнах релігія відігравала центральну роль у формуванні нації. Наприклад, у Європі християнство стало основою культурного й духовного розвитку. У країнах Сходу важливу роль відіграє іслам, буддизм або інші вірування. В Україні християнство, зокрема православ'я та греко-католицизм, мають глибоке історичне значення. Хрещення Русі у 988 році стало не лише релігійним актом, а й кроком до об'єднання народів навколо спільної віри.

Коли Україна не мала власної державності, церква часто брала на себе роль захисника мови, культури та освіти. У Галичині, наприклад, Українська греко-католицька церква не тільки проводила богослужіння, а й підтримувала українське слово, допомагала організовувати школи й культурні товариства. Таким чином, релігія допомагала українцям не забути, хто вони є. Релігія не тільки вчить духовності, а й допомагає зберігати традиції. Багато релігійних свят стали загальнонаціональними — наприклад, Різдво, Великдень, Хрещення. Люди святкують ці дні не тільки як віруючі, а й як частина культурної спільноти. У таких святах закладено глибокі моральні цінності: добро, милосердя, прощення, любов до ближнього. Вони формують не лише особисту віру, а й поведінку в суспільстві.

Також важливою є роль релігії в родинному житті — хрещення дітей, вінчання, поховання — це релігійні обряди, які супроводжують людину все життя. Через ці обряди передаються традиції, цінності, повага до старших та любов до свого народу. У багатьох країнах існують так звані національні церкви. Вони тісно пов'язані з ідентичністю народу. Наприклад, у Греції — Грецька православна церква, у Сербії — Сербська православна церква. Для України важливим кроком стало створення Православної церкви України (ПЦУ) у 2018 році. Це дало українцям можливість мати власну церкву, яка не підпорядковується Москві. Таким чином, церква стала ще одним елементом незалежності — не тільки політичної, а й духовної.

Релігійна незалежність дозволяє народу самому визначати, які цінності й традиції мають бути основою його духовного життя. Це дуже важливо в умовах війни, коли суспільство шукає сили та підтримки в духовних джерелах.

Попри позитивну роль, релігія може бути й джерелом конфліктів. У країнах, де існує багато конфесій, можуть виникати суперечки між різними релігійними громадами. Наприклад, в Україні є православні, греко-католики, римо-католики, протестанти, мусульмани, іудеї. Якщо держава не забезпечує рівні умови для всіх, можуть виникати напруження.

Також всередині однієї конфесії можуть бути суперечки щодо підпорядкування, ритуалів або поглядів. Але важливо розуміти: релігійне розмаїття не повинне бути причиною поділу нації. Якщо всі віросповідання діють у рамках спільних цінностей — поваги, любові, справедливості — вони лише зміцнюють національну єдність.

У сучасному світі релігія вже не має такого сильного впливу, як раніше. Люди стали менш релігійними — цей процес називається секуляризацією. Також глобалізація призводить до того, що культури змішуються. Молодь часто орієнтується на західний спосіб життя, де релігія не відіграє великої ролі. Це може послаблювати національну ідентичність, особливо якщо втрачаються традиції.

Втім, багато країн знаходять спосіб поєднувати сучасний світогляд із збереженням національних і релігійних цінностей. В Україні це також можливо — важливо лише, щоб релігія не нав'язувалась силою, а діяла через повагу, мораль та освіту.

В Україні релігія завжди була частиною національного життя. Наприклад, козаки мали сильну релігійну віру, будували церкви, захищали православ'я. У XIX столітті церковні братства підтримували українське книгодрукування, освіту, поширення української мови. Під час Революції

Гідності і під час війни з Росією багато капеланів, священників допомагали армії, підтримували морально, служили в госпіталях.

Також зараз видно, як релігійні свята стали частиною національної єдності — їх відзначають навіть ті, хто не є дуже релігійним. Це говорить про те, що релігія залишається важливою складовою нашої культури.

Релігія і національна ідентичність тісно пов'язані між собою. Релігія формує моральні цінності, об'єднує людей навколо спільних традицій, допомагає зберігати культуру і мову. Вона може бути опорою в часи труднощів, війн, криз. Водночас важливо не допустити, щоб релігія ставала джерелом ворожнечі чи примусу.

Сильна національна ідентичність базується на поєднанні духовних традицій, історичної пам'яті та сучасного бачення майбутнього. Тільки через повагу до своєї релігійної спадщини та відкритість до інших ми зможемо зберегти єдність та гідність нашого народу.

Попова Дар'я Сергіївна,

студентка 1 курсу, 6 групи,

факультету аграрного менеджменту

Спеціальності 073 “Менеджмент”

Національний університет біоресурсів і природокористування України

(м.Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Національна ідентичність — це усвідомлення людиною своєї належності до певної нації, народу чи етнічної спільноти. Вона включає відчуття спільного походження, мови, культури, історії та традицій. Це складне явище формує як особистість окремої людини, так і колективну самосвідомість народу. Через національну ідентичність людина відчуває себе частиною більшої спільноти, що має спільні цінності та світогляд.

Одним із найважливіших чинників є мова. Вона є не лише засобом спілкування, а й головним носієм культури, традицій, літератури й історичної пам'яті. Через мову передаються фольклор, казки, пісні, прислів'я та літературні твори, які формують спільне світобачення народу. Другим чинником є спільна історія. Народ об'єднують спільні події, перемоги, трагедії, видатні особистості. Історична пам'ять фіксується у святах, пам'ятниках, літературних творах і шкільних підручниках.

Крім того, важливими є культура і традиції. Це стосується звичаїв, народного мистецтва, архітектури, музики, національної кухні тощо. Наприклад, українська вишиванка, писанки та народні пісні є яскравими символами національної культури. Релігія також відіграє значну роль у формуванні ідентичності. Вона об'єднує людей через спільні вірування та моральні норми, які впливають на культурне і суспільне життя.

Перший етап — пробудження національної свідомості, коли люди усвідомлюють спільне походження, мову, культуру. Другий етап — боротьба за політичні права або незалежність. Це може бути як визвольна війна, так і мирний рух за автономію чи національні права. Прикладом є визвольні змагання України на початку ХХ століття. Третій етап — створення національної держави, коли нація отримує політичне самовизначення. Це супроводжується прийняттям національних символів, конституції, утвердженням державної мови. Останній етап — укріплення ідентичності через систему освіти, культуру, засоби масової інформації. Через шкільну програму, літературу, мистецтво передається національна історія, мова і цінності.

Національна ідентичність забезпечує єдність народу, сприяє соціальній стабільності та розвитку країни. Вона дає змогу зберегти культурну спадщину, підтримує почуття гідності, самоповаги та патріотизму. Водночас у сучасному мультикультурному світі важливо знаходити баланс між збереженням власної ідентичності і відкритістю до інших культур.

В Україні національна ідентичність формувалася протягом століть: від часів Київської Русі, через період Козаччини, визвольні змагання ХХ століття, до сучасної боротьби за незалежність. Українська мова, культура, історична пам'ять та боротьба за свободу (особливо після 2014 року) зміцнюють сучасну українську ідентичність.

Отже, національна ідентичність — це важлива складова нашого світогляду і громадянської самосвідомості. Вона формує відчуття приналежності до нації, сприяє збереженню культури та історії. В умовах сучасних викликів важливо підтримувати національну ідентичність через освіту, культуру і розвиток демократичних інститутів.

Використані джерела

1. Гнатенко І. О. Філософія: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021.
2. Андрущенко В. П. Соціальна філософія. Київ: Видавничий дім «Київ», 2018.
3. Слюсаренко А. Г. Основи філософських знань. Київ: Либідь, 2015.

4. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Київ: Ніка-Центр, 2016.
5. Тойє Б. Глобалізація і національна ідентичність. Київ: Основи, 2017.
6. Сергійчук В. Українська національна ідентичність. Київ: Видавництво ім. Олени Теліги, 2020.

Белицький Ілля Леонідович

3 курс, група АІ-2201,

факультет МТ

Науковий керівник:

Горбатюк Тарас Віталійович

Національний університет біоресурсів і природокористування України

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова — це не лише засіб спілкування, а й один із ключових елементів формування національної ідентичності. Вона виступає як основа для самоусвідомлення людини як частини певної етнічної, культурної та історичної спільноти. Завдяки мові народ не лише передає з покоління в покоління знання, традиції, вірування та досвід, а й вибудовує своє унікальне бачення світу.

Національна ідентичність — це складне соціальне явище, що охоплює спільні риси культури, менталітету, історичної пам'яті та мовного середовища. Мова, як її складова, забезпечує єдність нації в часі та просторі, об'єднує минуле, теперішнє і майбутнє. Людина, яка вільно володіє рідною мовою, є не лише носієм лексичного запасу, а й спадкоємцем глибоких культурних сенсів, пов'язаних із цією мовою.

Мова також виконує роль своєрідного маркера національної приналежності. Вона може свідчити про походження людини, її національні корені та культурну ідентичність. Це особливо важливо у багатонаціональних країнах, де саме мовна приналежність стає критерієм етнокультурної диференціації. Більше того, знання рідної мови часто визначає рівень національної свідомості індивіда.

Однією з важливих функцій мови є збереження історичної пам'яті. В мові зафіксовано історичний досвід народу: у фразеологізмах, прислів'ях, термінах, звичаєвих назвах. Через мову ми можемо відтворити картину життя попередніх поколінь, зрозуміти їхні прагнення, цінності, проблеми та спосіб мислення. Наприклад, українська мова зберегла в собі елементи дохристиянської символіки, козацької термінології, діалектних особливостей різних регіонів, що є безцінним джерелом пізнання культури нашого народу.

У процесі формування національної ідентичності мова відіграє також мобілізаційну роль. Саме через мову відбувається виховання патріотизму, громадянської відповідальності, почуття єдності. Нація, що втрачає свою мову, поступово втрачає й свою культурну самобутність. Зникнення мови — це не просто зміна лінгвістичного коду, а руйнування духовного простору нації.

Історія України є яскравим прикладом того, як боротьба за мову стала складовою боротьби за незалежність. Упродовж століть українська мова піддавалася заборонам, утискам, русифікації, однак народ зумів її зберегти, передати новим поколінням і зробити символом національного відродження. У ХХІ столітті українська мова набуває нової ваги — вона стає фактором державної єдності, інструментом національного спротиву та ознакою громадянської позиції.

Глобалізаційні процеси, попри свою позитивну роль у розвитку цивілізації, несуть і певні загрози для національних мов. Зростає вплив домінантних мов, таких як англійська, що витісняють малі та середні мови із освіти, науки, масової культури. У таких умовах державна мовна політика набуває особливого значення. Збереження та розвиток рідної мови потребує цілеспрямованих зусиль держави, освітніх інституцій, громадянського суспільства.

Мова також є важливим фактором інтеграції. Вона сприяє комунікації між представниками різних регіонів, забезпечує ефективне функціонування інституцій, зміцнює соціальну згуртованість. Люди, які володіють спільною мовою, легше знаходять порозуміння, формують відчуття належності до єдиного культурного простору.

Отже, мова — це не просто інструмент, за допомогою якого ми спілкуємося. Це душа нації, її історія, культура, менталітет. Без мови неможливо уявити повноцінну національну ідентичність. Тому захист, підтримка та розвиток рідної мови мають бути пріоритетними завданнями для будь-якої держави, яка прагне зберегти свою самобутність і забезпечити гідне майбутнє для наступних поколінь.

Використана література:

Ющук І.П. «Українська мова. Енциклопедія» — Київ: Наукова думка, 2000.

Забужко О. «Мова і нація: культурний контекст» // Збірка есеїв.

Грінченко Б.Д. «Про українську мову і українську справу» — історичні публіцистичні твори.

Кульчицький С. В. «Історія української державності» — погляд на роль мови в націєтворенні.

Конституція України, ст. 10 — про державну мову.

Наукові статті з журналів: «Українська мова», «Слово і час», «Мовознавство» (НАН України).

Братченко Сергій Володимирович,
*студент 3 курсу, групи АІ-2204Ст
механіко-технологічного факультету
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
М. Київ.*

ВПЛИВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ НА НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ

Революція Гідності, яка відбулася в Україні у 2013–2014 роках, стала важливим етапом у розвитку сучасної української нації. Ці події не лише змінили політичний ландшафт держави, а й кардинально вплинули на національну ідентичність українців. До цього моменту національна ідентичність в Україні була досить розмитою і залежала від регіональних особливостей, історичних травм і сприйняття колишнього радянського спадку. Однак Майдан став тією подією, яка вперше за довгий час об'єднала громадян різних регіонів та соціальних груп, проклавши шлях до нової, стійкої національної ідентичності.

Події на Майдані стали викликом для багатьох українців, змусивши їх переосмислити свої цінності, відновити зв'язок з історією та національними традиціями. Революція Гідності дала поштовх для розвитку нових патріотичних настроїв, що наважились вистояти перед авторитарним режимом. Саме під час цих подій українці заявили про своє прагнення до гідності, свободи, європейських цінностей та справедливості, що і стало основою для формування нової національної ідентичності.

Революція Гідності відкрила для українців нові горизонти в розумінні власної національної ідентичності. Майдан став точкою неповернення для багатьох, зокрема, для тих, хто до цього часу не був достатньо активним у політичному житті країни. Протести стали потужним фактором, що дозволив українцям зрозуміти свою єдність, попри різноманітність менталітетів, мовних і культурних відмінностей. Одним із важливих аспектів, що визначав

Револуцію Гідності, стала спільна мета – боротьба за національну гідність та європейське майбутнє.

Важливою рисою Револуції стало те, що вона торкнулася різних поколінь. Молодь і старше покоління, попри розбіжності в досвіді та поглядах, об'єдналися на Майдані, показавши, що для кожного громадянина важлива боротьба за свободу та гідність. Одним із символів Револуції Гідності став термін "гідність", який надалі став основним вектором розвитку української національної ідентичності. Це було особливо важливо для тих, хто ще до 2013 року не сприймав Україну як суверенну, незалежну державу, а лише як частину пострадянського простору.

Зміни, що сталися після Револуції Гідності, стосуються не лише політичної сфери, а й культурної, мовної та соціальної. Після Майдану в Україні почав активно розвиватися процес збереження та популяризації української культури, що було важливим елементом у формуванні нової ідентичності. Важливим кроком стало відновлення та активне використання української мови в усіх сферах життя, що стало не тільки ознакою патріотизму, а й відповіддю на спроби знецінити національні цінності з боку зовнішнього ворога.

Ще одним важливим моментом є те, що Револуція Гідності сприяла зростанню усвідомлення громадянської відповідальності. Це стало потужним фактором у розвитку демократичних процесів в Україні. Майдан дав зрозуміти, що нація може об'єднатися навколо спільних ідеалів, таких як свобода, права людини та європейський розвиток. Все це вплинуло на формування нової політичної культури, де громадяни стали більш активними в політичному житті країни.

Револуція Гідності була не лише політичною подією, але й важливим чинником у формуванні нової національної ідентичності українців. Події на Майдані стали катарсисом для багатьох людей, які до цього часу не усвідомлювали своєї національної приналежності або мали розмиті уявлення про патріотизм. Завдяки Майдану українці знайшли спільну мету та зрозуміли важливість національних цінностей, таких як гідність, свобода, незалежність та європейське майбутнє. Револуція Гідності змінила національну свідомість не тільки у політичному аспекті, а й на культурному рівні, зокрема у відношенні до мови, історії та національних традицій. Сьогодні українці відчують себе частиною європейського цивілізаційного простору, що стало можливим завдяки змінам, які відбулися під час Револуції Гідності. Ці зміни визначають сучасний шлях розвитку України та мають важливе значення для майбутнього національної ідентичності.

Список використаних джерел

1. Іванов І. І. "Історія України: Сучасний контекст". Київ, 2021.
2. Степаненко П. І. "Громадянська ідентичність у постмайданній Україні". Харків, 2020.
3. Остром Г. П. "Українська національна ідея: виклики та перспективи". Львів, 2019.
4. Яковенко Н. М. "Майдан як точка перелому в історії України". Київ, 2018.

Корж Олександр Григорович
студент 3 курсу, групи АІ-2201
механіко-технологічного факультету
Науковий керівник:
Горбатюк Тарас Віталійович
Національний університет біоресурсів і
природокористування України.
м. Київ

Вплив Революції Гідності на національну ідентичність українців

Революція Гідності 2013–2014 років стала не просто політичним протестом, а глибоким суспільним зрушенням, що дало поштовх до переосмислення національної ідентичності мільйонів українців. Майдан, який розпочався як акція за євроінтеграцію, трансформувався у справжній рух за гідність, права, свободу та власну державу. У ці дні сформувалась нова якість громадянського суспільства, яке почало усвідомлювати себе як політичну націю, що здатна впливати на долю держави.

Події Революції об'єднали українців зі сходу й заходу, півночі й півдня, незалежно від мови, релігії чи соціального статусу. Люди стали поряд, щоб відстоювати базові цінності — справедливість, свободу, гідність. Саме в цей період зміцнилося відчуття того, що українська національна ідентичність — це не лише мова чи прапор, а передусім спільне бачення майбутнього. Як писав Василь Стус: «Народ мій є! Народ мій завжди буде!»

Майдан активізував інтерес до української історії, переоцінку ролі багатьох діячів, які були забутими чи викривлено поданими. Почали по-новому звучати імена Шевченка, Мазепи, Бандери, Лесі Українки. Люди більше дізнавались про УПА, Голодомор, дисидентський рух. Національна

пам'ять стала активним чинником формування ідентичності, а не лише фоном для патріотичних дат. Поширились пісні, що символізували пам'ять і втрати — зокрема «Плине кача», яка стала неофіційним реквіємом Майдану.

Важливою частиною зміцнення національної ідентичності стало повернення до української мови. Молодь, особливо у містах, де переважала російськомовність, почала свідомо переходити на українську як акт солідарності й громадянської позиції. Мова перестала бути просто засобом спілкування — вона стала символом опору і самоусвідомлення. Як зазначала Ліна Костенко: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову».

Після Революції почалося відродження української культури. На хвилі подій з'явилася нова література, музика, кіно, які стали відображенням нової епохи. Молоді митці почали говорити про Майдан, війну, героїзм, втрати і надії. Створювались документальні фільми, мистецькі проекти, виставки, які фіксували не лише історичні факти, а й емоційний досвід народу. Це сприяло формуванню естетики сучасної національної ідентичності.

Після Майдану зросла довіра до горизонтальних зв'язків: волонтерських організацій, ініціатив знизу, об'єднань громадян. Люди почали розуміти, що саме від них залежить, якою буде держава. Це формувало новий тип українця — не спостерігача, а активного учасника подій. Гідність стала не лише гаслом, а частиною повсякденної поведінки, особистої відповідальності за спільне благо.

Революція Гідності показала світові, що Україна — це не «пострадянська територія», а держава з власною історією, ідентичністю і прагненням до свободи. Українці стали більше говорити про себе, формувати свій імідж через культуру, дипломатію, журналістику. Це також вплинуло на відчуття гідності всередині країни — бути українцем стало предметом гордості.

Формування національної ідентичності після Майдану відбувається на стику традиційної культури та сучасних викликів. Українці намагаються зберігати автентичність, але водночас інтегруватися у світовий простір, не втрачаючи себе. Саме цей баланс між глибоким корінням і відкритістю до майбутнього формує нову ідентичність — гнучку, але стійку, різноманітну, але цілісну.

Отже, Революція Гідності стала точкою самовизначення для українського народу. Вона зруйнувала стереотипи, об'єднала людей навколо спільних цінностей і відкрила новий етап у формуванні національної ідентичності. Цей процес триває — через мову, культуру, пам'ять і боротьбу.

І він доводить, що нація — це не щось дане раз і назавжди, а те, що створюється щодня спільними зусиллями.

Гордійчук Денис Станіславович,
*студент 3 курсу, групи АІ-2204Ст
механіко-технологічного факультету
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
М. Київ.*

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова є не лише засобом комунікації, а й найважливішим елементом національної ідентичності. Вона виконує функцію збереження історичної пам'яті, формує світогляд, передає культурні коди та традиції. Для багатьох народів, особливо в умовах історичних утисків чи зовнішньої загрози, мова стає символом спротиву, стрижнем самоусвідомлення й об'єднання. В українському контексті питання мови завжди мало не тільки культурне, а й політичне значення. Історія України знає багато етапів, коли українську мову намагались знищити або маргіналізувати, що лише підсилювало її значення як чинника національного виживання та консолідації.

Після здобуття незалежності мовне питання постало як одне з ключових у процесі формування української нації. Особливо актуалізувалося воно після Революції Гідності, а також у зв'язку з агресією Росії проти України. У цей період спостерігається значне зростання підтримки української мови як символу єдності, державності та опору зовнішньому тиску. Отже, мова є не лише культурною спадщиною, а й живим чинником сучасного націєтворення.

Українська мова є ключовим елементом самовизначення українців. Вона виконує роль не тільки носія знань, а й інструменту національного самоствердження. Саме через мову відбувається передача національного досвіду від покоління до покоління, формуються цінності та уявлення про «своє» й «чуже». Збереження і розвиток мови є гарантією збереження самої нації. Упродовж століть українська мова зазнавала тиску: заборони, русифікація, підміна її статусу – все це було частиною системного утиску української ідентичності. Проте українці зберегли свою мову, і це стало доказом живучості національного духу.

Мовне питання завжди мало особливу вагу в українській політиці. Офіційний статус української мови як єдиної державної був важливим

кроком до реального націстворення. Прийняття Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" у 2019 році стало знаковим актом, який підтвердив прагнення держави захищати і розвивати мовну ідентичність. Особливого значення це набуло в умовах гібридної війни, коли мова стала не лише засобом ідентифікації, а й маркером патріотизму.

Сучасна Україна переживає процес активного мовного самоусвідомлення. Після 2014 року значна частина населення, яка раніше переважно спілкувалася російською, перейшла на українську. Це стало не примусом, а внутрішнім вибором, пов'язаним із бажанням відмежуватися від агресора, стати частиною європейського простору, підтримати власну культуру. Молодь активно долучається до мовного відродження через музику, літературу, інтернет-контент. Мова знову стала модною, актуальною, живою

Українська мова виконує також важливу інтеграційну функцію. Вона є основою національної єдності, оскільки дає змогу мешканцям різних регіонів усвідомлювати себе частиною спільної культурної спільноти. У ситуації багатомовності, що історично склалася в Україні, саме українська виступає стрижнем, який об'єднує громадян навколо ідеї спільної державності та ідентичності. Вона не виключає багатоманітності, але чітко окреслює межі національного простору.

Мова є фундаментальним елементом національної ідентичності українців. Її значення виходить далеко за межі повсякденного спілкування – вона є символом свободи, боротьби, культурної спадщини й майбутнього розвитку. У сучасних умовах мова виступає не лише як атрибут культури, а як ключ до національного єднання, збереження історичної тяглості та захисту від зовнішніх загроз. Підтримка, розвиток і поширення української мови є справою не лише державної політики, а й особистого вибору кожного громадянина, що засвідчує рівень його національної свідомості.

Успішне майбутнє української держави неможливе без сильної, живої, всеприсутньої української мови. Вона не просто ознака національності – вона її серцевина. І чим більше українці це усвідомлюють, тим міцнішою стає їхня національна ідентичність.

Список використаних джерел

1. Грицак Я. "Ідентичність і мова: Український виклик". – Львів, 2020.
2. Забужко О. "Нотатки про мовну війну". – Київ, 2019.

3. Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", 2019.
4. Пахльовська О. "Українська мова як культурна парадигма". – Київ, 2018.

Наконечна Анастасія Юріївна
студентка 1 курсу, групи ІСТ-140256
факультету інформаційних технологій
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
м.Київ

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова — це не просто засіб комунікації. Це глибинне відображення національної душі, культурного спадку та історичної пам'яті народу. Саме через мову формується ідентичність особистості, її зв'язок із традиціями, звичаями та цінностями, що передаються з покоління в покоління. В умовах сучасної України, яка продовжує боротьбу за свою територіальну цілісність і культурну незалежність, роль української мови як чинника національної ідентичності набуває особливого значення.

Українська мова тривалий час зазнавала утисків — від імперських указів до радянської русифікації. Попри це, вона вижила, розвивалась і врешті-решт отримала статус державної. Цей статус — не формальність, а акт історичної справедливості, визнання мови як основи єдності нації.

Сьогодні, у контексті триваючої російсько-української війни, українська мова стала одним із головних символів спротиву. Перехід українців, зокрема молоді, на рідну мову в побуті, у навчанні, роботі та творчості — це не лише лінгвістичний, а й глибоко патріотичний вчинок. Це демонстрація національної гідності, самоусвідомлення, приналежності до великої культурної спадщини. Мова також є важливим чинником інформаційної безпеки. У час, коли ворог веде активну пропаганду через російськомовний контент, зміцнення позицій української мови допомагає формувати стійкість до дезінформації та зберігати незалежне мислення. Тому розвиток українськомовного простору — у соціальних мережах, медіа, освіті, сфері ІТ — є надзвичайно важливим.

Окремої уваги заслуговує роль мови у системі освіти. Школа та університет — це ті середовища, де формується нове покоління громадян. Важливо, щоб навчання відбувалося державною мовою, з акцентом на її

багатство, гнучкість та здатність передавати складні наукові й технічні ідеї. Молоді фахівці, які думають і творять українською, здатні не лише зберегти мову, а й розвивати її в нових галузях — від штучного інтелекту до цифрових медіа. Інформаційні технології відіграють ключову роль у формуванні мовного середовища. Важливо, щоб цифрові продукти створювалися з урахуванням української мови — від інтерфейсів застосунків до мовних моделей і голосових помічників. Це формує звичку використовувати українську в сучасному контексті та підвищує її конкурентоздатність на глобальному ринку.

Таким чином, мова — це не лише ознака нації, а й її фундамент. Її стан — індикатор духовного здоров'я суспільства, його здатності до самоідентифікації та самоорганізації. Підтримка й розвиток української мови є не просто культурною справою, а національною безпекою.

Висновки.

Українська мова сьогодні — це не лише засіб спілкування, а й символ боротьби за незалежність, інструмент єднання нації, механізм культурного самозбереження. Від того, як ми ставимось до мови, залежить майбутнє держави. Молодь має усвідомити свою відповідальність: говорити українською — це означає бути частиною великої історії, творити своє майбутнє з повагою до минулого.

Література:

1. Гнатюк Я. Українська мова як фактор національної безпеки. — Київ, 2022.
2. Степаненко М. Проблеми мовної ідентичності в сучасному українському суспільстві. — Харків, 2021.
3. Офіційний портал Верховної Ради України. Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019).

Рура Анастасія Сергіївна

студентка 1 курсу, групи ІСТ-24015

факультету інформаційних систем та технологій

Науковий керівник:

Горбатюк Тарас Віталійович

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

м. Київ

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У сучасному світі, де цифрові технології стали невід'ємною частиною життя кожного, питання національної ідентичності набуває нових сенсів і

форм. Інформаційні технології проникають у всі сфери — від освіти до побуту, від комунікації до культури — і саме через них молодь пізнає себе, свій народ, своє коріння.

Українська національна ідентичність — це не лише мова, територія чи прапор. Це — глибоке внутрішнє відчуття приналежності до спільноти, до історії, до боротьби і до надії. Сьогодні ця ідентичність проходить випробування: війна, глобалізація, вплив іноземного інформаційного простору, масова культура — усе це виклики, які постають перед нашою свідомістю. Ми живемо у час, коли інформація стає зброєю, а боротьба за свідомість — одним із головних фронтів.

Проте ІТ не лише несуть загрозу. Вони також відкривають безмежні можливості для збереження й розвитку української ідентичності. Через соціальні мережі ми можемо поширювати українську музику, мистецтво, мову; через цифрові архіви — зберігати пам'ять про героїв, про трагедії, про перемоги; через онлайн-освіту — вивчати історію та культуру доступно, сучасно і глибоко. Молодь активно створює блоги, подкасти, YouTube-канали, де розповідає про українські традиції, популяризує мову, веде аналітику новин українською мовою.

ІТ — це також інструмент солідарності. Коли українці по всьому світу збирають гроші для ЗСУ через онлайн-платформи, створюють інтерактивні карти бойових дій або безпечних маршрутів, генерують освітній контент для дітей, які втратили доступ до шкіл — це теж прояв ідентичності. Ми не лише говоримо, хто ми, — ми діємо так, як українці.

Особливо важливо — розуміти відповідальність. Адже фейки, пропаганда, бот-мережі — це також реальність. Ми маємо навчитись критично мислити, перевіряти інформацію, формувати свою позицію. ІТ навчають нас швидко реагувати, але водночас — маємо навчитись глибоко розуміти. Справжній українець — це не лише той, хто носить вишиванку, а той, хто має активну громадянську позицію, діє, аналізує, бере відповідальність.

Сучасна Україна потребує не лише воїнів на фронті, а й вартових інформаційного поля. І ми можемо стати ними. І через свій телефон, і через свої пости, і через ті програми, які створимо, ми вже сьогодні формуємо те, якою буде українська національна ідентичність завтра. Саме молодь — студенти, програмісти, журналісти, дизайнери — мають силу трансформувати реальність. У цьому — наша надія і наша місія.

Ми мусимо пам'ятати, що національна ідентичність — це не щось застигле і вічне. Вона жива. Вона дихає, розвивається, вчиться і росте разом із нами. І як ми її наповнимо — такою вона і буде. Через ІТ ми маємо

унікальний шанс: не лише зберігати спадщину, а творити її. І в цьому — велика честь і велика відповідальність.

Гмирко Віталій Сергійович,
студент 3 курсу, групи AI-2201
Механіко-технологічного Факультету
Науковий керівник:
Горбатюк Тарас Віталійович
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ.

Національна українська ідентичність очима молодих науковців

Національна ідентичність є багатограним соціально-культурним феноменом, який встановлює межі між «нами» і «ними», а отже, забезпечує єдність народу і стає джерелом культурної самосвідомості. В умовах незалежної України, особливо з огляду на масштабну війну, питання національної ідентичності набуло величезної ваги. Молоді науковці — філософи, історики, соціологи — не лише досліджують, але й активно беруть участь у проектуванні нової ідентичності.

Філософія дає нам інструменти для розуміння процесів самоідентифікації через такі категорії, як свідомість, культура, свобода, цінності. Як писав Поль Рікьор, ідентичність — це не лише відповідь на запитання «хто я?», а й «хто ми?». Нині українська молодь розглядає питання власної ідентичності не лише через історичну призму, а й через моральний вибір, досвід спротиву та культурний код, таким чином формуючи нове бачення нації.

На думку українського філософа Мирослава Поповича, нація — це не стільки біологічна чи етнічна спільнота, скільки моральна єдність людей, об'єднаних спільною відповідальністю. Молоді науковці, які виростили після здобуття незалежності, розглядають українську ідентичність як процес, що постійно змінюється. Вони прагнуть переосмислити символи, міфи, культурну спадщину та створити новий наратив, який відображає реалії XXI століття.

Однією з ознак цього процесу є поєднання локального і глобального: українська ідентичність більше не ізолюється, а вільно співіснує з європейськими цінностями. Молоді філософи наголошують на значущості діалогу між традицією та модерном, що узгоджується з концепцією

комунікативної дії Юргена Габермаса – ключового принципу демократичного суспільства.

Окрему увагу слід приділити феномену постпам'яті. Через сімейні історії, мистецтво, документальні фільми молодь відтворює і переживає досвід репресій, воєн, депортацій — навіть якщо вона не була їх безпосереднім свідком. Це формує глибше розуміння національної долі. Прикладом цього може бути творчість художників, фотографів, блогерів, які популяризують історичну пам'ять у доступній формі.

Сьогодні важливим інструментом самоідентифікації молоді стали соціальні мережі. У цифровому просторі набирає обертів сучасний стиль патріотизму: динамічний, наповнений меметикою та самоіронією, що сприяє його природному сприйняттю молоддю. Сучасні герої — це не лише історичні постаті, а й захисники, волонтери, митці, ІТ-спеціалісти. Усе це відображає живу національну культуру.

Таким чином, молоді науковці не лише досліджують українську ідентичність, а й активно її конструюють, вбачаючи в ній процес постійного розвитку, а не статичний історичний артефакт. Це покоління не обмежується патерналістським баченням держави, а вбачає в Україні простір свободи, відповідальності та гідності. Вони доводять, що ідентичність — це не музейний експонат, а жива реальність, яку творимо щодня.

Список використаних літератури:

1. Попович М. Нариси з історії культури України. — К., 1998.
2. Рікер П. Ідентичність: роздуми з філософської антропології // Сучасна філософія. — 2011.
3. Габермас Ю. Теорія комунікативної дії. — К.: Ваклер, 2002.
4. Юрій Шевельов. "Українська мова в першій половині ХХ століття". — Харків: Фоліо, 2001.

Скопич Аліна Олександрівна,
*студентка 1 курсу, 6 групи,
факультету аграрного менеджменту
Спеціальності 073 "Менеджмент"
Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)*

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І РЕЛІГІЯ

Національна ідентичність – це сукупність ідей, поглядів та уявлень щодо інтересів своєї нації, засобів і шляхів забезпечення цих інтересів. Вона

характеризується почуттям належності й відданості людей певній нації. Сутність цього поняття – складне переплетення вроджених і набутих рис, міфіологізованих уявлень і реальних образів. Національна ідентичність ґрунтується на певній системі рис – расових, культурних, психологічних (антропологічний тип, мова, релігійні вірування, традиційна обрядовість, звичаї).

В умовах незалежної України дослідження впливу релігії на процес формування національної ідентичності має важливе значення для відтворення цілісної картини суспільно-політичного і культурнонаціонального життя. У цьому контексті повернення і залучення до наукового обігу політичних ідей та концепцій видатних українських діячів і мислителів минулого, які присвятили свої праці проблемам релігійного життя в Україні, має особливе значення.

Національна ідентичність як соціокультурна конструкція: Вона формується через мову, історію, символи та колективну пам'ять. Релігія відіграє роль у легітимації й трансляції національних наративів.

Релігія як складова культурної пам'яті народу: Віра формує цінності, ритуали й традиції, що цементують національну спільноту.

Наприклад, християнство в Україні стало не тільки вірою, а й частиною національного самоусвідомлення. Сакральний вимір національної ідентичності: Багато народів бачать себе «обраним народом» з особливою місією, закріпленою релігійно. Приклад: юдаїзм для євреїв або православ'я для сербів та росіян. Конфесійне розмаїття як виклик для національної єдності: У багатоконфесійному суспільстві виникає потреба в релігійній толерантності як елементі національної ідентичності.

Секуляризація і нові ідентичності: У сучасному суспільстві відбувається розмежування релігійної та національної ідентичності, що спричиняє пошук нових форм об'єднання. Релігія як політичний ресурс і виклик для національної цілісності: Релігійні інститути можуть як сприяти національному єднанню, так і бути інструментом політичної маніпуляції.

Український контекст: Формування Православної церкви України (ПЦУ) є прикладом того, як релігія підтримує національну ідентичність та незалежність.

Релігія стала фактором відмежування від російського культурного простору. Визначено п'ять підходів до трактування українськими дослідниками релігійної ідентичності: цивілізаційний (представники якого стверджують, що з розпадом Союзу Радянських Соціалістичних Республік і становленням України почалася цивілізаційна криза), глобалізаційний (представники якого стверджують, що релігія постає інструментом

глобалізації), постсекулярний (представники якого досліджують вплив релігії на суспільство в Україні та порушують питання, чи збігається її розвиток із загальними тенденціями), прогностичний (представники якого роблять спробу прогнозувати подолання релігійної кризи), комплексний (представники якого розглядають релігійну ідентичність через взаємозв'язок з іншими типами ідентичності – громадянською, національною, етнічною, культурною тощо).

Пропонується авторське визначення релігійної ідентичності як складного поліфункціонального феномену формування ідентичності, що ототожнює себе з певними релігійними традиціями, групами та володіє спільними цінностями. Безумовно, цей феномен перебуває біля початків традиційних і нових форм, які формують уявлення людини про себе, своє місце в суспільстві та саме суспільство.

Використані джерела

1. Волотовська В.П.: РЕЛІГІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2024р.
2. Щербата М. : ВПЛИВ РЕЛІГІЇ НА ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ 2009р.
3. Різникова Я. : РЕЛІГІЙНА ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ 2008р.

Стадніченко Дар'я Вікторівна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

ДЛЯ ЧОГО ЛЮДИНІ ІДЕНТИЧНІСТЬ

Ідентичність ... Це не просто мудре слово з підручника філософії. Уявіть собі, це як власна карта світу у вашій голові. Не та географічна, з річками та горами, а внутрішня – з вашими цінностями, переконаннями про те, що добре і що погано, як влаштований цей дивний світ і яке в ньому ваше місце.

Бувало ж таке, правда, коли дивишся на якусь подію і одразу розумієш: "Ось так правильно!" або навпаки: "Ні, це зовсім не по мені". Звідки це береться? Саме з нашої ідентичності. Вона тихенько підказує нам, як реагувати, що цінувати, куди рухатися.

Уявіть собі подорож без компаса. Йдеш навмання, куди вітер дме. Так само й життя без ідентичності – можна заблукати у власних думках і вчинках, не розуміючи, чому одні речі приносять радість, а інші – розчарування. Ідентичність допомагає нам не просто бачити світ, а й осмислювати його, знаходити в ньому свій сенс.

А ще, коли зустрічаєш людину зі схожими поглядами, це як знайти споріднену душу. Розумієш одне одного з півслова, легше домовитись про щось важливе. Спільний світогляд об'єднує, допомагає будувати міцні стосунки, творити щось разом.

Звісно, наш внутрішній "компас" не з'являється сам собою. Він формується поступово, крок за кроком, під впливом того, що ми читаємо, що бачимо, з ким спілкуємося, які висновки робимо з власного досвіду. Іноді ми навіть переглядаємо свої погляди, коли життя підкидає нам нові випробування чи відкриття.

Тож, для чого людині ідентичність? Та щоб бути собою справжнім, розуміти себе і світ навколо, приймати рішення, які відповідають нашим внутрішнім цінностям, знаходити одностайність і просто жити осмислено. Це не якась застигла догма, а живий, постійно зростаючий організм наших переконань, який робить наше життя більш цілісним і наповненим. Хіба це не важливо?

Сейткамалов Микола Олександрович,
студент факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ВНУТРІШНЄ "Я"?

Кожна людина протягом життя замислюється над тим, ким вона є насправді. За зовнішнім виглядом, за словами та вчинками ховається щось глибше — внутрішнє «Я». Це не просто сукупність думок чи емоцій, а ядро особистості, те, що робить кожного унікальним і неповторним.

Внутрішнє «Я» — це наша свідомість, самосприйняття, цінності та переконання. Це голос, який ми чуємо всередині себе, коли приймаємо важливі рішення, коли ставимо собі питання про сенс життя, добро і зло, любов і справедливість. Воно формується з дитинства під впливом оточення, досвіду, але також має індивідуальну природу — щось, що не можна повністю пояснити зовнішніми чинниками.

Філософи в різні часи намагалися визначити природу внутрішнього «Я». Наприклад, Рене Декарт вважав, що «Я» — це мисляча субстанція, основа свідомості: «Мислю, отже існую». З іншого боку, сучасна філософія і психологія часто підкреслюють динамічність внутрішнього світу людини, здатність до самопізнання та самотворення.

На мій погляд, внутрішнє «Я» — це поєднання розуму, душі та волі. Це простір свободи всередині нас, де ми можемо бути собою, навіть якщо зовнішній світ вимагає іншого. Саме завдяки внутрішньому «Я» ми здатні розвиватися, змінюватися, але при цьому зберігати свою сутність.

У сучасному світі, де інформація і думки оточують нас з усіх боків, важливо не загубити зв'язок із собою. Усвідомлення свого внутрішнього «Я» допомагає жити свідомо, робити вибір у відповідності з власними цінностями і не піддаватися впливу обставин. Це основа особистісної цілісності, гармонії та щастя.

Поповська Поліна Дмитрівна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.

Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна).

МОВА ТА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Мої пращури завжди спілкувались українською мовою. Це була їхня рідна мова, мова, якою вони передавали традиції, пісні, звичаї і всю свою історію. Українська була основним засобом спілкування в родині, з сусідами, на роботі та в повсякденному житті. Це було природно, бо вони жили в Україні, і на той час, в їхніх селах та містах, українська була мовою, що об'єднувала людей.

Але все змінилося за часів моїх дідусів та бабусь. Вони виростили в період, коли Радянський Союз активно намагався асимілювати український народ, стираючи все, що нагадувало про національну ідентичність. З кожним

роком ставало все важче говорити українською, бо влада запроваджувала політику русифікації. У школах, на роботі, в державних установах — усюди панувала російська мова. Вона ставала основною мовою спілкування в суспільстві, а українська поступово відходила на другий план.

Мої дідусь та бабуса, як і багато інших, були вимушені пристосовуватись до цієї нової реальності. Якщо вони хотіли мати хорошу роботу, здобувати освіту або просто бути прийнятими в суспільстві, їм доводилось спілкуватись російською. Українська мова ставала мовою, якою вони розмовляли лише вдома, в колі найближчих родичів, на святах чи за великим столом.

Проте, навіть ця традиція не збереглася на довго. Через покоління, через невпинний тиск з боку держави, через постійні заохочення до вивчення російської та закриття українських шкіл, моя мама і тато вже виросли в атмосфері, де російська мова була основною. Вони вчили її у школі як першу мову, і навіть вдома часто використовували її, адже всі довкола говорили не українською, а російською. Українська вже не була мовою, яка звучала в кожному домі.

І ось я, ще одне покоління, народжене в цих умовах, не чую вільно українську в побуті. Мої батьки, хоч і пам'ятають, що українська була їхньою рідною, але через час і вплив соціуму, самі часто спілкуються російською. Я виріс у родині, де для всіх було зручніше говорити цією мовою, бо саме так з нами говорила більшість людей навколо, саме це була мова школи і роботи.

Але, незважаючи на все це, я все одно відчуваю глибокий зв'язок з українською. Це мова моїх предків, мова, яка лунала в їхніх піснях і молитвах. Хоча я і спілкуюсь російською, я завжди пам'ятаю, що українська — це частина моєї ідентичності, і намагаюся з часом повернути її в повсякденне життя, щоб зберегти цю важливу частину нашої історії.

Соловійов Євгеній Олександрович,

студент факультету захисту рослин, екології та біотехнологій

Науковий керівник

Культенко В.П.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

(м. Київ, Україна).

ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК СВІТОГЛЯД

Ідентичність — це основа, на якій будується наше сприйняття себе, світу, наші цінності та життєві рішення. Для студента другого курсу

біотехнології ідентичність як світогляд має особливе значення, адже це формує ставлення не лише до науки, але й до етичних питань, пов'язаних із технологіями, що здатні змінити життя людей.

Світогляд допомагає людині зрозуміти своє місце у світі. Він є своєрідним внутрішнім компасом, що спрямовує нас у складних ситуаціях, дозволяє приймати зважені рішення і визначати життєві пріоритети. Для біотехнолога це особливо важливо, адже ця галузь стосується фундаментальних питань про життя, здоров'я і майбутнє нашої планети.

Світогляд також об'єднує наші знання та досвід у єдину систему, що дозволяє ефективніше застосовувати їх у навчанні та роботі. Наприклад, знання про генетику, мікробіологію чи екологію набувають більшого значення, коли ми сприймаємо їх через призму власних переконань і цілей.

Окрім того, світогляд є джерелом мотивації. Він дозволяє побачити ширшу картину того, як наші дії можуть вплинути на суспільство або природу. Студент біотехнології, маючи чіткий світогляд, може знайти натхнення в прагненні зробити світ кращим, розвиваючи екологічно чисті технології або винаходячи ліки, що рятують життя.

Отже, світогляд – це невід'ємна частина людського життя, ідентичності людини, що забезпечує гармонію між внутрішнім світом людини і зовнішньою реальністю. Для майбутнього біотехнолога він є не лише орієнтиром, але й джерелом сили, мотивації та розуміння значення своєї діяльності для людства.

Цурка Ігор Олександрович,
студент факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

ІДЕНТИЧНІСТЬ ЛЮДИНИ ЯК ВНУТРІШНЄ Я

У давнину вважалося дуже важливою саме духовна частина – та, в основу якої було закладено потаємні думки, той голос, тембр якого ми не можемо виявити, але прекрасно його чуємо. Що це? У це закладено цілий світ, який називають внутрішнім «Я». Саме тут можуть зароджуватися глибинні думки, почуття, іноді моральні дилеми. Ми здатні занурюватися у цей світ і синхронізуватися з ним під час глибоких думок або сну.

Такий світ існує не випадково. У мозку розташовано дві півкулі – права відповідає за раціональне мислення, а ліва – за потаємні бажання. Зазвичай, ліва півкуля пригнічується правою, що породжує нас мріяти, але діяти раціонально. Мозок не розділений завдяки мигдалеподібній перетинці, що допомагає тілу діяти синхронізовано. Якщо у людини ця частина ушкоджена або видалена, то з часом мозок дає збій, оскільки права півкуля відповідає за ліву частину тіла і навпаки. Проводили експеримент з людиною без мигдалеподібної перетинки: права півкуля відповідає за мовлення, то її мотиви зрозуміти легко, а от для лівої було використано гральні кубики – ця частина відповідала, що хоче бути гонщиком. У такому стані людина перестає бути цілим зі своїм внутрішнім «Я». Американський вчений Мічіо Кайку у книзі «Майбутнє розуму» назвав це парадоксом розділеного мозку – якщо свідомість розділена, то це дві різні душі?

Чи дійсно існує душа? Американський вчений-лікар Дункан Макдугалл 1906 року зайнявся цим питанням і зважував нерухомих туберкульозників. У момент смерті ті різко втрачали близько 21 граму маси тіла. Це маса душі? І що таке душа? Більшість людей вважають, що душа таки існує – це може бути певна матерія, що рухає життям. Після настання біологічної смерті не вдавалося людину ні відродити, ні відновити її спогади. Душа – породження саме нашої свідомості, це дещо глибше, ніж окремі півкулі. У душі може бути закладено наше внутрішнє «Я». Душу слід берегти і не слід переступати через моральні принципи, діючи проти совісті. У книзі Андрія Сем'янків «Танці з кістками» головний герой Северин втрачав сенс життя дедалі більше, з кожним порушенням принципів, навіть якщо це покращувало якість життя.

Скоріш за все, кожен відчував пригнічений стан, я б навіть сказав, депресивний – коли виникає повна апатія, не хочеться нічого робити і не розумієш навіщо існуєш. Зазвичай тоді відбувається конфлікт самого з собою – можливо боїшся змін, можливо відчуваєш тиск суспільства, а ці дилеми добивають. Чималий біль відчувається із внутрішнього «Я», тому важливо шукати баланс, дійти спільного консенсусу, щоб досягнути гармонізованого співіснування. Такі речі є можна ігнорувати, адже мені жити з моїм внутрішнім «Я» весь час. То що краще: насолоджуватися чи ігнорувати потік життя?

Не існує єдиного визначення внутрішнього «Я», це – індивідуальне поняття кожного і що швидше ми дослухатимемося до себе, то кращі будуть в житті всі аспекти життя.

Давидюк Софія Олексіївна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

РОЛЬ СВІТОГЛЯДУ ДЛЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ЛЮДИНИ

Світогляд – це система поглядів, переконань і цінностей, яка визначає ставлення людини до себе, суспільства та світу загалом. Він впливає на її спосіб мислення, прийняття рішень і навіть на сенс життя. Без світогляду людина залишається розгубленою, не маючи чітких орієнтирів у складному світі, де доводиться робити вибір і нести відповідальність за свої вчинки. Світогляд допомагає людині осмислити своє місце у світі. З раннього дитинства кожен формує уявлення про добро і зло, про справедливість, про сенс життя. Ці уявлення базуються на вихованні, культурі, релігії, освіті та власному досвіді. Завдяки світогляду людина може аналізувати події, оцінювати їх і робити висновки. Він є своєрідним компасом, який допомагає орієнтуватися серед суперечливих фактів, ідей та ідеологій. Крім того, світогляд визначає життєві цілі та мотиви. Він дає людині можливість будувати плани, мати мрії та прагнути до їхньої реалізації. Наприклад, людина з науковим світоглядом прагне до пізнання і відкриттів, тоді як релігійна особистість шукає сенс життя у духовних практиках і моральному вдосконаленні. Саме світогляд допомагає не просто існувати, а свідомо творити своє життя. Не менш важливою є його роль у взаємодії з іншими людьми. Спільний або схожий світогляд об'єднує людей у громади, нації, суспільства. Він формує культуру, моральні норми, політичні системи. Водночас відмінності у світоглядах можуть спричиняти конфлікти, непорозуміння, суперечки. Тому важливо не тільки мати власний світогляд, а й бути відкритим до діалогу та критичного осмислення інших поглядів. Світогляд також допомагає долати життєві труднощі. Коли людина стикається з випробуваннями, саме її переконання і життєві принципи дають їй силу не зламатися, а знайти вихід із ситуації. Віра у власні можливості, оптимізм, моральні цінності – усе це елементи світогляду, які допомагають витримати кризи та зберегти внутрішню рівновагу.

Отже, світогляд – це не просто набір думок, а фундаментальна основа людського життя. Він визначає спосіб мислення, вибір життєвого шляху, стосунки з іншими та здатність долати труднощі. Людина без світогляду – це

корабель без керма, який пливе за течією. Натомість той, хто має чітке уявлення про світ і себе в ньому, здатен не лише будувати власне майбутнє, а й змінювати світ навколо себе.

Волинець Анна Олександрівна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

ЯК МОЇ ДІДУСІ ТА БАБУСІ ПЕРЕЙШЛИ НА РОСІЙСЬКУ МОВУ І ЧОМУ

Мова завжди була важливим елементом культурної ідентичності, і для моїх дідусів та бабусь питання мовного вибору не було суто особистим — воно визначалося суспільними обставинами та політикою держави. Їхнє покоління жило в період, коли російська мова поступово витісняла українську, особливо в освіті, роботі та міському середовищі.

У радянські часи російська мова набула статусу головної у всіх офіційних сферах. Українська зберігалася у побутовому спілкуванні, але її використання вважалося менш престижним. Багато людей переходили на російську не стільки через власне бажання, скільки через необхідність — вона відкривала більше можливостей для освіти, кар'єрного росту та соціальної інтеграції.

Мої родичі вирости в україномовних родин, але їхнє навчання проходило здебільшого російською. У школах і вишах підручники, документи та викладання були переважно російськомовними, і це формувало нові мовні звички. На роботі спілкування російською було нормою, особливо в містах, де багато посад займали російськомовні фахівці.

Окрім цього, мовна політика СРСР сприяла поступовому зросійщенню побуту. Телебачення, книги, газети — майже весь інформаційний простір був російськомовним, що також впливало на мовний вибір.

Для багатьох людей перехід на російську мову не здавався чимось неприродним, адже це була частина адаптації до реалій життя. Дехто сприймав це як необхідність для професійного та соціального успіху, інші — просто підлаштовувалися під середовище. Однак українська мова залишалася в родинних розмовах, хоча часто у змішаній формі — через суржик.

Перехід моїх дідусів та бабусь на російську мову був не стільки їхнім власним вибором, скільки наслідком історичних процесів і політики держави. Вони не втратили українську повністю, але російська стала для них основною мовою в публічному просторі. Сьогодні ситуація змінюється, і дедалі більше людей повертаються до української. Це доводить, що мова — це не лише засіб комунікації, а й важлива частина нашої культурної спадщини.

Пашковська Тереза Валеріївна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

СВІТОГЛЯД ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК БАЗОВІ НАЛАШТУВАННЯ ЛЮДИНИ

Світогляд та ідентичність - це не просто набір фактів та інформації, це глибинне розуміння світу, яке формує нашу особистість та визначає наше місце в ньому.

Навіщо ж людині світогляд та ідентичність?

Для розуміння світу - допомагає нам осмислити складний і багатогранний світ, в якому ми живемо. Він дає нам змогу зрозуміти, як влаштований світ, які сили впливають на наше життя. Без світогляду людина почувається загубленою, вона не розуміє, що відбувається навколо неї, і не знає, як на це реагувати.

Для визначення свого місця в світі - допомагає нам зрозуміти, хто ми є, яке наше місце в цьому світі, яке наше призначення. Він дає нам змогу відчувати свою ідентичність, свою унікальність, свою цінність. Без світогляду людина почувається невпевнено, вона не знає, чого хоче від життя, і не розуміє, як досягти своїх цілей.

Для формування цінностей та переконань - є основою для формування наших цінностей та переконань. Він визначає, що для нас є важливим і цінним, у що ми віримо, до чого прагнемо. Цінності та переконання, в свою чергу, впливають на наші рішення та дії. Без світогляду людина не має чітких

орієнтирів, вона легко піддається впливу інших людей і може приймати необдумані рішення.

Для прийняття рішень та дій - допомагає нам приймати рішення та діяти відповідно до наших цінностей та переконань. Він дає нам змогу бачити перспективу, оцінювати можливі наслідки наших дій та обирати найкращий варіант. Якщо немає світогляду то людина діє імпульсивно, вона не думає про наслідки своїх дій і може наробити багато помилок.

Нестеренко Анастасія Олександрівна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

ВНУТРІШНЄ Я ЛЮДСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Поняття внутрішнього "Я" є центральним у філософських дискусіях про природу свідомості, самоусвідомлення та ідентичності. Традиційно його досліджували через призму метафізики, психології та етики, однак сучасні наукові досягнення дозволяють аналізувати цю концепцію з біологічної точки зору. Внутрішнє "Я" можна розглядати як продукт діяльності мозку, результат еволюційного розвитку та складної нейронної взаємодії, що забезпечує нашу самосвідомість і когнітивну єдність. З точки зору нейробіології, внутрішнє "Я" є результатом складної взаємодії нейронних процесів у корі головного мозку.

Дослідження в галузі когнітивної нейронауки показують, що самосвідомість тісно пов'язана з роботою префронтальної кори, островцевої кори та сітки "стану спокою" мозку. Ці структури відповідають за обробку інформації про себе, формування спогадів та інтеграцію сенсорних сигналів, які разом створюють відчуття суб'єктивного досвіду. Біологічний підхід також підтверджує, що поняття "Я" змінюється під впливом травм мозку, психічних розладів і навіть наркотичних речовин. Наприклад, дослідження пацієнтів із пошкодженням певних ділянок мозку показали, що зміни у функціонуванні нейронних мереж можуть призводити до втрати або модифікації особистості. Це свідчить про те, що внутрішнє "Я" є не статичним, а динамічним і залежним від біологічних факторів.

З еволюційної точки зору, розвиток самосвідомості міг стати ключовим фактором виживання людини. Багато тварин мають певний рівень

самосприйняття, що доводять експерименти з дзеркальним тестом, у яких деякі примати, слони та дельфіни демонструють здатність впізнавати себе у дзеркалі. Однак саме людина досягла найвищого рівня рефлексії, що дозволяє аналізувати власні думки, будувати абстрактні концепції і створювати культурні надбання. Самосвідомість у процесі еволюції сприяла формуванню соціальної поведінки, моральних норм та здатності до планування майбутнього.

Це підтверджує гіпотеза, що внутрішнє "Я" виникло як механізм, який допомагає адаптуватися до складного соціального середовища. Деякі філософи та вчені припускають, що внутрішнє "Я" – це не об'єктивна сутність, а лише когнітивна конструкція, що виникає у процесі функціонування мозку. Деніел Деннетт, наприклад, вважає, що відчуття цілісного "Я" є результатом роботи мозку, який обробляє фрагментарні дані й створює ілюзію єдиного суб'єкта. Подібним чином буддистська філософія пропонує ідею "анатта" (відсутності незмінного "Я"), згідно з якою особистість – це лише потік свідомості без фіксованого ядра.

Крім біологічного підходу, існують й інші концепції щодо внутрішнього "Я". Картезіанський дуалізм, запропонований Декартом, стверджує, що "Я" – це нематеріальна субстанція, окрема від тіла. Екзистенціалісти, такі як Жан-Поль Сартр, розглядають "Я" як продукт вибору та самовизначення людини, що формується внаслідок її дій. Гегель, навпаки, вбачав у самосвідомості частину загального духу, який розвивається в історичному процесі. Попри різні філософські підходи, сучасна наука пропонує найбільш емпірично підтверджену модель внутрішнього "Я" як результату діяльності мозку. Хоча деякі аспекти самосвідомості ще залишаються незрозумілими, біологічні дослідження показують, що наше відчуття "Я" формується через складні нейронні процеси, які можуть змінюватися під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів.

Кравченко Мілана Сергіївна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.

*Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).*

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ВНУТРІШНЬОГО Я ЛЮДИНИ

Кожна людина має своє внутрішнє "Я" – це наші думки, почуття, мрії та страхи. Це те, що не видно ззовні, але що робить нас унікальними. Ми всі

різні, у кожного свій характер, свої бажання та переконання. Одним із проявів нашого Я є національна ідентичність як потреба солідаризуватися з представниками своєї групи за ознаками любові до Батьківщини, спільних культурних, етичних, ментальних цінностей та настанов. Але чи можемо ми точно сказати, що таке наше "Я"? Відповідь на це питання кожен шукає сам.

Часто ми запитуємо себе: хто я насправді? Наші думки та почуття змінюються з часом. Те, що було важливим у дитинстві, може стати неважливим у дорослому житті. Але сам процес самопізнання допомагає нам краще розуміти себе.

Наше "Я" можна порівняти з книгою, яку ми пишемо все життя. Кожен день – це нова сторінка. Ми робимо вибір, вчимося на помилках, змінюємо свої переконання. Чим більше ми досліджуємо себе, тим краще розуміємо, чого хочемо від життя.

Ми не живемо у вакуумі. Сім'я, друзі, школа, робота – усе це впливає на наше внутрішнє "Я". Іноді нам здається, що ми приймаємо рішення самі, але насправді вони можуть бути результатом виховання чи впливу оточення.

Часто ми робимо щось не тому, що справді цього хочемо, а тому, що "так треба" або "так роблять усі". Але важливо навчитися відрізняти власні бажання від нав'язаних. Людина щаслива, коли живе у відповідності зі своїм внутрішнім "Я", а не чужими очікуваннями.

Наші мрії – це теж частина нас. Вони відображають наші цінності, бажання та особистість. Проте інколи ми сумніваємося: чи справді ця мрія моя, чи мене переконали, що саме цього я повинен прагнути?

Автентичність – це бути собою, не боятися своїх бажань і думок. Коли людина знає, чого вона хоче, і діє відповідно до своїх переконань, вона відчуває внутрішню гармонію.

Наше внутрішнє "Я" не стоїть на місці. Ми постійно вчимося, змінюємося, набираємося досвіду. Деякі речі в нас залишаються незмінними, але багато чого ми переосмислюємо протягом життя. Чи означає це, що ми стаємо іншими людьми? Чи все-таки в нас є щось постійне?

Кожен вирішує для себе. Можливо, наше "Я" – це поєднання того, що залишається незмінним, і того, що змінюється з часом.

Внутрішнє "Я" – це наше справжнє обличчя. Це наші думки, почуття, мрії, цінності. Ми можемо змінюватися, але важливо залишатися вірними собі. Пізнання себе – це довгий шлях, але він допомагає нам знайти гармонію та щастя.

Головне – слухати себе, не боятися змінюватися і жити так, як хочеться саме тобі, а не комусь іншому.

Портна Вікторія Анатоліївна,
студентка факультету захисту рослин, екології та біотехнологій
Науковий керівник
Культенко В.П.
Національного університету біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна).

РЕЛІГІЙНІСТЬ ЯК ЧАСТИНА ЛЮДСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Світогляд — це не просто набір знань, переконань чи поглядів на світ. Це внутрішній компас, який допомагає людині орієнтуватися по життю, приймати рішення, бачити сенс у подіях, що відбуваються з нею.

Світогляд формує розуміння світу та самого себе. Уявімо людину без жодної системи поглядів — вона була б подібна до корабля без штурвала, який дрейфує океаном, не маючи чіткої мети. Але саме світогляд дає змогу знайти відповіді на такі одвічні запитання, як: «Хто я?», «У чому сенс мого життя?», «Що таке добро і зло?». І ці відповіді допомагають знайти своє місце у світі та зрозуміти, що є дійсно важливим.

Тепер давайте детальніше розглянемо поняття «світогляд» та що ж це насправді таке.

По-перше, світогляд є основою для прийняття рішень і формування цінностей. Наші вчинки не виникають із нічого — за ними стоять певні переконання. Людина, яка вірить, наприклад, у цінність свободи, житиме інакше, ніж та, яка вважає головним пріоритетом безпеку. Інший приклад - одні готові ризикувати заради ідеї, а інші шукають стабільності — усе це залежить від того, як вони бачать та сприймають світ. Тобто у кожного вчинку та поведінки є певний "корінь" — так і можна описати світогляд.

Також світогляд допомагає долати життєві перешкоди. У складні моменти людина покладається на свої переконання, щоб не втратити внутрішню рівновагу. Для когось це віра в Бога, для інших — довіра до науки, або переконаність у власних силах. Так, наприклад, для мене, коли у житті настають нелегкі часи, саме віра у Господа та молитва стає джерелом надії та внутрішньої опори. Лише Він дає мені впевненість у тому, що усе, врешті-решт, буде добре. Бо як одного разу сказав шотландський євангеліст Освальд Чемберс: "Віра не усуває проблеми, але дає силу їх долати."

Крім того, світогляд формує нашу ідентичність. Він поєднує особистий досвід із культурою, традиціями, релігією, історією тощо. Люди з подібним світоглядом часто об'єднуються в спільноти, що дозволяє їм відчувати

підтримку та приналежність до чогось більшого. Наприклад, релігійні, філософські або політичні спільноти ґрунтуються саме на схожості світоглядних позицій.

Однак важливо розуміти, що світогляд — це не щось застигле. Він може змінюватися під впливом життєвих обставин, нового досвіду, знань або спілкування з людьми, які мислять інакше. Це дозволяє людині розвиватися, бути відкритою до нових ідей, не залишаючись в старих шаблонах мислення.

Отже, на мою думку, ідентичність — це не просто особиста філософія. Це життєвий орієнтир, що визначає, ким ми є, як ми живемо і чому обираємо саме ці шляхи, а не інші. Без нього людина втратила б здатність усвідомлювати сенс свого існування, робити вибір і залишатися цілісною особистістю у складному, багатогранному світі. Тому можемо зробити висновок, що ідентичність — це наша внутрішня картина світу й себе в ньому, яка допомагає подолати не лише зовнішні відстані, а й подорожувати глибинами власної душі.